Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Sociální práce s obětmi trestných činů

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: SOCIÁLNÍ PRÁCE

Autor: Anna Kraftová

Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

České Budějovice 2026

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou/diplomovou práci s názvem ***Sociální práce s obětmi trestných činů*** jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské/diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské/diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 28.4.2026 ……

Anna Kraftová

Poděkování

Na tomto místě patří upřímné poděkování vedoucímu bakalářské práce, panu doc. JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, cenné rady a podnětné připomínky, které významné přispěly ke zpracování této práce. Poděkování je rovněž vyjádřeno za jeho vstřícný přístup a čas věnovaný konzultacím.

Sociální práce s obětmi trestných činů

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje problematice sociální práce s obětmi trestných činů, která představuje vysoce specifickou a multidisciplinární oblast v rámci systému pomáhajících profesí. V současném českém kontextu není postavení sociálních pracovníků v tomto systému jednotně legislativně ani metodicky ukotveno, což často vede k nejasnostem v jejich kompetencích. Hlavním cílem práce je zmapovat a analyzovat způsoby, jakými sociální pracovníci přistupují k řešení psychosociálních, právních a praktických potřeb obětí. K dosažení tohoto cíle byla zvolena kvantitativní výzkumná strategie realizovaná prostřednictvím techniky dotazníkového šetření. Výzkumný soubor tvoří odborníci z intervenčních center, specializovaných neziskových organizací, Probační a mediační služba a Policie ČR.

Práce se zaměřuje na identifikaci nejčastějších problému v praxi, hodnocení efektivity používaných nástrojů a analýzu vlivu mezioborové spolupráce na kvalitu služeb. Získané poznatky poukazují na významné bariéry, jako je personální pod dimenzovanost a finanční nestabilita, ale zároveň potvrzují klíčový význam včasné krizové intervence pro eliminaci sekundární viktimizace. Vlastní přínos práce spočívá v komplexním pohledu na roli sociálního pracovníka napříč různými institucemi a v návrhu konkrétních doporučení pro zefektivnění systému pomoci. Výsledky práce mohou sloužit jako praktický podklad pro metodické úpravy a posílení postavení sociálních pracovníků v multidisciplinárních týmech, což je nezbytné pro zajištění komplexní péče o tuto zranitelnou skupinu obyvatel.

Klíčová slova

Sociální práce; oběť trestného činu; multidisciplinární spolupráce; psychosociální podpora; kvantitativní výzkum

Social work with victims of crime

Abstract

This bachelor's thesis focuses on the role of social work with victims of crime, which represents a highly specific and multidisciplinary field within the system of helping professions. In the current Czech context, the position of social workers in this system is not uniformly anchored in terms of legislation or methodology, which often leads to ambiguity regarding their competencies. The main objective of the thesis is to map and analyze the ways in which social workers contribute to addressing the psychosocial, legal, and practical needs of victims. To achieve this goal, a quantitative research strategy was chosen, implemented through a questionnaire survey technique. The research sample consists of professionals from intervention centers, specialized non-profit organizations, the Probation and Mediation Service of the Czech Republic, and the Police of the Czech Republic.

The thesis focuses on identifying the most common problems in practice, evaluating the effectiveness of the tools used, and the influence of interdisciplinary cooperation on the quality of services. The findings highlight significant barriers such as understaffing and financial instability, while simultaneously confirming the crucial importance of early crisis intervention in eliminating secondary victimization. The original contribution of the thesis lies in providing a comprehensive view of the social worker's role across various institutions and proposing recommendations for streamlining the assistance system. The results can serve as a practical basis for methodological adjustments and strengthening the position of social workers in multidisciplinary teams, which is essential for ensuring comprehensive care for this vulnerable group.

Keywords

Social work; victim of crime; multidisciplinary coorperation; psychosocial help; quantitative research

Obsah

Úvod ... 8

1 Teoretická část ... 9

1.1 Trestný čin a jeho dopady ... 9

1.1.1 Vymezení pojmu trestný čin ... 9

1.1.2 Typologie trestných činů ... 10

1.1.3 Psychologické a sociální důsledky trestných činů ... 11

1.2 Oběť trestného činů ... 11

1.2.1 Definice pojmu oběť ... 12

1.2.2 Sekundární viktimizace a její projevy ... 12

1.2.3 Kategorizace obětí ... 13

1.2.4 Potřeby obětí trestných činů ... 14

1.3 Pomoc a podpora obětem trestných činů ... 14

1.3.1 Systém podpory obětem v ČR ... 15

1.3.2 Role neziskových organizací, Policie ČR a Probační a mediační služby ČR ... 15

1.3.3 Legislativní rámec ... 17

1.3.4 Odborné služby: krizová intervence, psychologická a sociální pomoc ... 18

1.4 Role sociálního pracovníka ... 20

1.4.1 Postavení sociálního pracovníka v systému pomoci obětem ... 20

1.4.2 Etické zásady práce s obětmi ... 20

1.4.3 Kompetence sociální práce v této oblasti ... 21

2 Cíl práce a výzkumné otázky ... 23

2.1 Cíl práce ... 23

2.2 Výzkumné otázky ... 23

2.3 Hypotézy 23
3 Metodika 25
3.1 Metody a techniky výzkumu 25
3.2 Výzkumný soubor 26
3.3 Metody analýzy dat 26
3.4 Etika výzkumu 27
3.5 Limity výzkumu 27
4 Výsledky 28
4.1 Interpretace hypotéz 45
4.2. Shrnutí výsledku a odpovědi na výzkumné otázky 48
5 Diskuse 50
6 Závěr 52
7 Seznam literatury 53
8 Seznam tabulek a grafu 57
9 Seznam příloh 58
10 Seznam zkratek 63

Úvod

Problematika kriminality představuje v moderní společnosti komplexní fenomén, který není omezen pouze na právní rozměr potrestání pachatele, ale stále častěji se mluví o potřebách a právech těch, jimž bylo trestnou činností ublíženo. Oběti trestných činů představují specifickou skupinu klientů sociální práce, jejíž zranitelnost vyžaduje vysoce odborný, citlivý a mezioborový přístup. Pomoc obětem a svědkům nesmí být chápána jen jako izolovaný akt, nýbrž jako provázaný systém intervencí zahrnující rovinu psychologickou, sociální a právní. V českém kontextu došlo k významnému posunu v posílení práv této skupiny přijetím zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů ve znění pozdějších předpisů, který definuje standardy zacházení a nároky na pomoc.

Předkládaná bakalářská práce se zaměřuje na analýzu role sociálního pracovníka v systému pomoci obětem trestných činů. Sociální práce v této oblasti představuje nezastupitelný článek, neboť sociální pracovníci působí jako průvodci oběti v procesu její stabilizace a obnovy vnitřní síly, přičemž v souladu s individuálními potřebami klientů často akcentují neformální způsoby řešení a komplexní podporu zahrnující rovinu materiální, psychickou i právní.

Hlavním cílem této práce je zmapovat způsoby, jakými sociální pracovníci přispívají k řešení psychosociálních, právních a praktických potřeb obětí trestných činů. V rámci výzkumného šetření se tato práce zaměřuje na identifikaci nejčastějších problémů, které pracovníci v přímé práci vnímají, a na analýzu nástrojů a přístupů, jež považují za nejúčinnější. Zvláštní pozornost je věnována vlivu mezioborové spolupráce na výslednou kvalitu poskytovaných služeb. Hlubší pochopení těchto procesů může přispět k zefektivnění stávajícího systému a k lepšímu ukotvení profese sociálního pracovníka v rámci sítě pomoci obětem.

Z hlediska metodologie pro naplnění cílů práce bylo zvolena kvantitativní výzkumná strategie. Sběr dat je realizován technikou dotazníku, který je distribuován mezi odborníky pracující v institucích, jako jsou intervenční centra, neziskové organizace specializované na pomoc obětem, Probační a mediační služba či PČR. Výzkumný soubor byl sestaven na základě záměrného výběru, aby bylo zajištěno relevantní zastoupení profesionálů a přímou zkušeností s touto cílovou skupinou.

1 Teoretická část

1.1 Trestný čin a jeho dopady

Tato kapitola se zaměřuje na komplexní vymezení pojmu trestný čin z právního i sociálního hlediska. Blíže jsou popsány jeho dopady na život oběti a jejího nejbližšího okolí. Pozornost je také věnována problematice sekundární viktimizace, jejím projevům a důsledkům pro oběť trestného činu.

1.1.1 Vymezení pojmu trestný čin

Právní vymezení

V zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů, je stanoveno, že trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu ("Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů", 2009). Dále zákon rozlišuje trestné činy na přečiny, zločiny a zvlášť závažné zločiny. Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou pod trestního zákona přečiny; zvlášť závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let. (zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník)

Sociální vymezení

Právní vymezení trestného činu, ačkoliv je jasné a strukturované, nepopisuje subjektivní prožívání a vnímání oběti. Z pohledu sociální práce není čin pouze chápán jako porušení právní normy, ale jako událost, která ovlivňuje život i sociální okolí oběti. Oběť může mít narušenou důvěru, pocit bezpečí i vnímání společnosti. Jsou s tím spojeny i jiné problémy a situace, jako jsou například sociální izolace, ekonomické problémy, a především psychické potíže. Sociální práce tedy trestný čin vnímá jako sociálně-patologický jev, který vyžaduje odbornou i neodbornou pomoc, aby se oběť naučila znovu fungovat ve společnosti (Sochůrek a Suková, 2013).

1.1.2 Typologie trestných činů

Trestné činy lze kategorizovat podle mnoha způsobů, které pomáhají lépe porozumět jejich povaze a dopadům. Nejzákladnější dělení je podle závažnosti, které je uvedeno v trestním zákoníku. Rozlišuje tři základní kategorie: přečin, zločin a zvlášť závažný zločin. Všechny jsou popsány výše. ("Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů", 2009*)*.

Další dělení je podle chráněného objektu, tedy podle toho, jaká společenská hodnota nebo zájem jsou trestným činem ohroženy. Tato klasifikace je taktéž uvedena v trestním zákoníku a zahrnuje například trestné činy proti životu (vražda, zabití, usmrcení z nedbalosti, účast na sebevraždě), činy proti zdraví (těžké ublížení na zdraví a ublížení na zdraví), činy proti svobodě a lidské důstojnosti nebo proti majetku atd. ("Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů", 2009).

Dalším dělením, které je taktéž uvedeno v trestním zákoníku, je dle zavinění. Trestné činy se dělí na činy úmyslné a činy spáchané z nedbalosti. Úmyslné trestné činy se dále dělí na úmysl přímý, kdy pachatel chtěl spáchat trestný čin, úmysl nepřímý, kdy pachatel věděl, že svým jednáním může spáchat trestný čin. Nedbalostní trestné činy se dělí na nedbalost vědomou, kdy pachatel věděl, že může spáchat trestný čin, ale bez přiměřených důvodů doufal, že se tak nestane a nedbalost nevědomá pachatel nevěděl, že svým jednáním může způsobit trestný čin, ale vzhledem k okolnostem to vědět měl a mohl (" Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů", 2009).

Trestné činy spáchané na zvlášť zranitelných obětech

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů ve znění pozdějších předpisů, uvádí že ke každé oběti se musí přistupovat citlivě, s respektem a musí se brát ohled na její individuální potřeby. V zákoně jsou i vyčleněny zvlášť zranitelné oběti, u kterých hrozí větší nebezpečí způsobení druhotné újmy či zastrašování ze strany pachatele (Policie ČR, n.d.). V zákoně je uvedeno několik skupin zvlášť zranitelných obětí, patří sem například děti, senioři, osoby s mentálním, fyzickým či kombinovaným postižením ("Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů ve znění pozdějších předpisů", 2013).

1.1.3 Psychologické a sociální důsledky trestných činů

Trestný čin má vliv na psychický stav člověka, ať už se jedná o přímou oběť, či o blízké oběti. To, v jaké míře má vliv, je vázáno na mnoha faktorech, například na osobnosti oběti, psychickém stavu a závažnosti TČ. Hraje zde významnou roli i péče a podpora po spáchání trestného činu. Velká část obětí projevuje velmi silné emoce, jako jsou stres, úzkost, strach a mnoho dalších (Policie ČR, n.d.). Zároveň je v nich otázka **proč zrovna já**. Většina chce vědět důvod a vysvětlení od pachatele. Když odpověď nedostanou, hledají chybu v sobě a myslí si, že si za to můžou sami, což vede k dalším negativním emocím (Kovaříková O., 2023). Krátkodobé projevy traumatu se u každého člověka mohou lišit, avšak nejčastěji zahrnují rychlé změny nálad, intenzivní pocity strachu, pocit viny, nejistotu nebo tendenci zpochybňovat vlastní schopnosti. Psychické reakce jsou často doprovázeny i fyzickými symptomy, jako jsou únava, potíže se spánkem a koncentrací. Přestože jedná se o nepříjemné pocity, z pohledu psychologie se jedná o zcela normální projevy traumatu (Policie ČR, n.d.). Častým jevem, který nastává po traumatizující události, je Posttraumatická stresová porucha. Patří mezi úzkostné poruchy, které vznikají jako reakce na ohrožující událost. Typicky se objevuje například po násilné trestné činnosti, domácím násilí nebo sexuálních napadení (American Psychiatric Association, 2015).

Psychické důsledky jsou spojovány s těmi sociálními. Jedním z nejčastějších sociálních dopadů je stažení se do ústraní. Oběti mohou mít potíže se znovu otevřením sociálním kontaktům kvůli pocitům hanby, viny a strachu. To může narušit sociální vazby, jako je ztráta přátel nebo narušení rodinných vztahů (The Law institute, 2024). S tímto souvisí i nižší pracovní nebo školní participace. Podle statistik z Bureau of Justice Statistics ve Spojených státech téměř polovina zaznamenaných násilných trestných činů vede ke střední až závažné emoční tísni. U obětí to způsobilo významné problémy se školní, a pracovním výkonem (Bureau of Justice statistics, 2024).

1.2 Oběť trestného činů

Tato kapitola se věnuje obětem trestného činů. V rámci teoretického ukotvení se zaměříme na kategorizaci obětí, která umožňuje identifikovat specifické rysy jednotlivých skupin. Kapitola se také věnuje komplexním potřebám obětí, jejichž včasné

rozpoznání a naplnění představuje primární cíl mezioborovou spolupráci a klíčový předpoklad pro úspěšnou resocializaci a eliminaci následků trestné činnosti.

1.2.1 Definice pojmu oběť

Pojem oběť trestného činu je klíčovým konceptem v oblasti trestního práva, kriminologie i sociální práce. Přestože se jeho vymezení v jednotlivých disciplínách liší, společným znakem je skutečnost, že se jedná o osobu, které vznikla újma v důsledku trestného činu.

Z právního hlediska je oběť definována v zákoně o obětech trestných činů jako fyzická osoba, jíž bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková či nemajetková újma nebo došlo k porušení či ohrožení jejích základních práv a svobod. Za oběť se považují také pozůstalí po oběti, pokud trestným činem došlo k usmrcení (“, Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů ve znění pozdějších předpisů“2013).

V mezinárodním kontextu je často citována definice oběti obsažená v Deklaraci základních principů spravedlnosti pro oběti trestných činů a zneužití moci, přijaté Organizací spojených národů v roce 1985. Podle tohoto dokumentu je obětí osoba nebo skupina osob, která utrpěly fyzickou, psychickou či sociální újmu, emoční zátěž, ekonomické ztráty nebo zásah do základních práv v důsledku jednání či opomenutí porušujícího trestní zákony (OSN, 1985).

V kriminologické literatuře je oběť chápána nejen jako subjekt trestného jednání, ale jako osoba, jejíž život, vnímání sebe sama i okolního světa se po traumatické události zásadně mění. Válková (2019) uvádí, že oběti mohou čelit dlouhodobým psychickým, sociálním i ekonomickým důsledkům, což je pro sociální práci s touto cílovou skupinou mimořádně významné. Sociální práce má za cíl poskytovat komplexní podporu, pomáhat obětem zvládat vzniklou situaci a posilovat jejich schopnosti vyrovnat se s následky trestného činu.

1.2.2 Sekundární viktimizace a její projevy

Sekundární viktimizace představuje zásadní problém v rámci práce s obětmi trestných činů. Je to proces, jímž oběť trestného činu opětovně poškozována, nikoliv však samotným pachatelem, ale reakcí okolí a institucí. Oběť může pociťovat stejnou úroveň traumatu jako při primárním deliktu a někdy dokonce i větší (Bílý kruh bezpečí, 2024). Sekundární viktimizace se často objevuje během trestního řízení, například při výsleších,

soudních jednáních nebo při komunikaci s policií. Oběti se mohou setkat s nedostatkem empatie, bagatelizací jejich problému nebo zpochybňováním jejich výpovědí (Bílý kruh bezpečí, 2023). Mezi hlavní aktéry patří například Policie ČR, obhájci pachatele, svědci a média. Je to z především z důvodu, že sledují vlastní cíle a plní své profesní povinnosti. Z tohoto důvodu je jejich zapojení do prevenci sekundární viktimizace náročnější (Semerádová, 2021). Dle Velikovské má na oběť vliv i délka trestního řízení: čím déle to trvá, tím více je to pro oběť stresující. Stejně tak může na oběť působit pocit neuzavření a vnímaná nespravedlnost. Dále uvádí že je důležité, aby oběť nebyla zbytečně vystavěna přímému kontaktu s pachatelem. Tím se eliminuje riziko opětovného (Velikovská, 2016).

1.2.3 Kategorizace obětí

Žádný trestný čin není stejný a ani oběť není stejná, každá se něčím liší. Existuje spousta způsobu, jak lze oběti trestného činů kategorizovat, například podle charakteru trestného činů, podle reakcí na trestný čin nebo podle vztahů mezi obětí a pachatelem.

Podle Netíka (1997, cit. Podle Kastner, 2023, s. 21) v roce 1948 se Hanse von Henting ve své publikaci The criminal and Victim zaměřoval na osoby s vrozenou predispozicí k viktimizaci, mezi které řadil například osoby depresivní, osamělé či mladé. Rozdělil je do tří základních kategorií: depresivní oběť, chtivá oběť a lehkomyslná oběť. Podle dalšího zakladatele kriminologa viktimologie B. Hendelsohn, klasifikoval oběti podle míry jejich účasti na vzniku trestného činu.

- Úplně nevinná oběť.
- Oběť s malým podílem viny.
- Oběť stejně vinná jako pachatel (např. sebevražda).
- Oběť více vinná než pachatel – provokace pachatele.
- Oběť podstatně více vinná než pachatel – sebeobrana.
- Simulující oběť (Velikovská, 2016).

V literatuře jsou oběti kategorizovány podle toho, jak reagovaly na traumatickou událost. Chování lze rozlišit u obětí s expresivní nebo kontrolovanou reakcí, oběť pasivních či odevzdanou a aktivní oběť (Kastner, 2023). Čírtková (2004, citováno v Mrázková, 2021) rozděluje obětí podle prožitého trestného činu, tedy na oběti přímého fyzického násilí, oběti sexuálního násilí, oběti domácího násilí nebo oběti s majetkovou ujmou.

1.2.4 Potřeby obětí trestných činů

Potřeby obětí představují klíčovou oblast pro sociální práci, protože naplnění těchto potřeb může ovlivnit další průběh zotavení oběti a její schopnost vyrovnat se s následky trestného činu. Porozumění oběti a jejím potřebám je nezbytným předpokladem pro efektivní poskytování odborné pomoci a plánování intervencí ze strany sociálního pracovníka a dalších odborníků, kteří spolupracují s obětí. V dokumentu Studie o potřebách obětí se uvádí, že nejčastější potřebou, se kterými se setkávají pracovníci PMS, jsou potřeba pocitu bezpečí. Trestný čin vážně narušuje pocit bezpečí a vnímání kontroly nad svým životem, v poradenském procesu se pracuje na jeho znovuobnovení. Dále dokument uvádí například potřebu psychosociální podpory, informovanosti a orientace nebo potřeba zadostiučinění (Kellner T., Hýl P., Švadlenová M., Faměrová R., 2020).

Další studie se zaměřuje na potřeby obětí z pohledu poskytovatelů podpůrných organizací. Tato studie popisuje tři dělení potřeb. Mezi základní potřeby patří bezpečné bydlení, finanční stabilita a přístup k základním životním potřebám. Další kategorií jsou psychosociální, zdravotní a právní potřeby, kam můžeme zařadit psychologickou nebo terapeutickou podporu. Poslední kategorií jsou doplňkové potřeby. Tyto potřeby nevyplývají z podstaty trestného činu, ale oběti mohou usnadnit využití služby (Vasquez, A. L., Houston-Kolnik, J., 2017).

Na odborném workshopu Institutu pro kriminologii a sociální prevenci bylo uvedeno, že potřeby obětí se týkají i sdělení pachateli, jaké důsledky jeho jednání opravdu mělo, nebo potřeba vyjádřit svůj vlastní názor a jak by měla být situace řešena (IKSP, 2025).

1.3 Pomoc a podpora obětem trestných činů

Systém pomoci a podpory obětem trestných činů v České republice prošel v posledních letech velkým vývojem s cílem poskytnout efektivní podporu. Klíčovou roli v tomto systému hrají různí aktéři, od státních institucí po neziskové organizací. Činnost těchto organizaci je ukotvena v legislativě. Služby, které se specializují na tuto problematiku, reagují na různorodé potřeby obětí, jak bylo popsáno v předešlých kapitolách. Tato kapitola se zaměří na představení tohoto systému, roli jednotlivých organizací a služeb a na legislativní rámec.

1.3.1 Systém podpory obětem v ČR

Systém podpory pro oběti trestných činů v České republice je komplexní síť organizací a služeb, které se snaží reagovat na rozmanité potřeby jednotlivých obětí. Jeden z hlavních prvků systému podpory, který mohou oběti využít, je Registr poskytovatelů pomoci obětem trestných činů, jehož správu má na starosti přímo Ministerstvo spravedlnosti ČR. Tento registr má za cíl předat informace o akreditovaných organizacích a zároveň slouží jako nástroj pro přehled o poskytovatelích pro potřeby státní správy (Ministerstvo spravedlnosti ČR, n.d.). Policie ČR hraje důležitou roli v prvotním kontaktu s obětmi trestných činů, přičemž její činnost přesahuje pouhé šetření činů. Součástí kompetence je i poskytování základních informací o právech obětí, možnostech podpory a nasměrování k dalším specializovaným službám, což představuje nezbytný krok pro zapojení oběti do systému pomoci (Policie ČR, n.d.). Policie ČR spolupracuje s externími organizacemi, jako je Bílý kruh bezpečí (BKB) a PMS.

1.3.2 Role neziskových organizací, Policie ČR a Probační a mediační služby ČR

V komplexním systému podpory obětem se prolíná působení několika klíčových aktérů, jejichž koordinovaná činnost je nezbytná pro zajištění efektivní a komplexní pomoci. Mezi tyto pilíře patří zejména neziskové organizace, Policie ČR a PMS. Jednotlivá služba představuje odlišné, ale navzájem se doplňující role.

Role neziskových organizací

Neziskové organizace hrají významnou roli, jelikož doplňují a rozšiřují spektrum služeb poskytovaných státními institucemi. Jejich činnosti se soustředí primárné na poskytování přímé a specializované psychosociální podpory, krizové intervence, základního právního poradenství. V České republice je mnoho neziskových organizací, které pracují s touto problematikou. Mezi nejvýznamnější patří BKB. Tato organizace, založená v roce 1991, si klade za cíl poskytnout komplexní a bezplatnou pomoc obětem, jejich blízkým a svědkům trestných činů, čímž zásadně přispívá k minimalizaci dopadů viktimizace a k prosazování práv obětí (Bílý kruh bezpečí, n.d.). Služby BKB zahrnují psychosociální podporu, právní poradenství, praktickou asistenci a krizovou intervenci, což je klíčové pro zajištění, aby se oběti mohly zorientovat v náročné situaci. Další významnou organizací v rámci neziskového sektoru je Spolek Victima, který se taktéž zaměřuje na poskytování právní a psychosociální pomoci. Především se věnuje obětem domácího

násilí, sexuálního násilí a obchodu s lidmi (Victima, z.s., n.d.). Spolek Restorativ, z.s., založený v roce 2020 odborníky s praxí z PMS, se specializuje na pomoc obětem trestných činů s důrazem na restorativní programy. Je registrovaným poskytovatel pomoci, je akreditován Ministerstvem spravedlnosti pro poskytován právních informací a realizaci restorativních programů (Restorativ, z.s., .n.d.)

Policie ČR

Jak již bylo zmíněno, Policie ČR představuje v systému podpory obětem trestných činů nezbytný prvek a klíčového aktéra, jehož působnost se v současnosti netýká pouze vyšetřování trestné činnosti. U většiny trestných činů je právě příslušník Policie ČR první osobou, která přichází do kontaktu s obětí. Z tohoto důvodu je zásadní, aby jednal profesionálně a citlivě, čímž dochází k minimalizaci sekundární viktimizace (Policie ČR, n.d.) Mezi hlavní úkoly policie patří předaní informací oběti o jejich právech, konktrétně o právu na informace, ochranu, právní pomoc a psychosociální podporu a náhradu škody. Tyto informace jsou pro oběti klíčové, aby se mohla aktivně zapojit do procesu obnovy spravedlnosti a využívat dostupné služby (Policie ČR, n.d.)

S tímto souvisí a nasměrování obětí k dalším specializovaným subjektům, jako jsou neziskové organizace (BKB, Victima), intervenční centra nebo PMS. Tato kooperace zajišťuje celistvou péči a efektivní propojení v rámci komplexního systém pomoci. Zvláštní pozornost je věnovaná obzvláště zranitelným obětem, mezi které se řadí zejména děti, senioři, oběti domácího či sexuálního násilí nebo obchodu s lidmi. V těchto případech se klade důraz na zvýšenou ochranu a individualizovaný přístup. Jak uvádějí Kellner et al. (2020), pokud policie poskytne adekvátní podporu a relevantní informace již v počátečních fázi kontaktu, vytváří tím základní předpoklad pro efektivnější a rychlejší zotavení oběti a snižuje riziko sekundární viktimizace.

Probační a mediační služba ČR

Probační a mediační služba ČR nepracuje výhradně s pachateli, ale představuje také zásadní pilíř v systému pomoci obětem, kterým nabízí podporu a asistenci. Její činnost se zaměřuje na zmírnění negativních dopadů trestné činnosti a na posílení postavení oběti v trestním řízení, a to zejména prostřednictvím poskytování základních právních informací. Významnou součástí agendy jsou restorativní programy, konktrétně mediace mezi obětí a pachatelem, která slouží jako nástroj mimosoudního řešení konfliktu (Portál

veřejné správy, 2023). PMS je státní instituce, která v rámci svých kompetencí poskytuje služby směřující k ochraně práv a oprávněných zájmů obětí, svědků i poškozených. Tyto služby jsou poskytovány bezplatně, důvěrně a jsou zajišťovány vyškolenými odborníky a asistenty (Probační a mediační služba, n.d.).

1.3.3 Legislativní rámec

Tato kapitola se zabývá legislativním rámcem, který vymezuje práva, postavení a systém podpory obětí trestných činů v České republice. Pro efektivní výkon práce odborníků, sociálních pracovníků i jiných osob, které se touto problematikou zabývají, je klíčové důkladné porozumění relevantním právním předpisům. Tyto normy definují kompetence pomáhajících profesí a zároveň stanovují nároky na obětí na specifické služby a ochranu. Text se primárně zaměřuje na zákon o obětech trestných činů a dalších souvisejících právních předpisů.

Základním právním pilířem v této oblasti je zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů ve znění pozdějších předpisů. Tento předpis definuje ochranu osob poškozených trestnou činností a jeho cílem komplexně upravit jejich postavení a práva v českém právním systému. Oběti v něm naleznou vymezení svého statusu a zakotvení základních práv, mezi která patří právo na informace o průběhu řízení, ochranu před druhotnou viktimizací, právní a psychologickou pomoc či možnost žádat o peněžitou pomoc od státu. Zákon dále upravuje systém poskytování odborné pomoci a vymezuje roli příslušných institucí ("Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů ve znění pozdějších předpisů", 2013).

Trestní zákoník ("Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů", 2009) je pro oběti důležitý především tím, že stanovuje skutkové podstaty jednotlivých trestných činů. Ačkoliv se tento zákon zaměřuje primárně na pachatele a trestní sankce, jeho znalost může být pro oběti klíčová pro pochopení povahy a závažnosti činů, jehož se staly obětí. V trestním zákoníku je obsaženo vymezení konkrétních deliktů (např. krádež, ublížení na zdraví, znásilnění) a jejich skutkovou podstatu, které ovlivňují míru závažnosti a potenciální výši trestu. Kvalifikace skutku podle tohoto zákona je nezbytným základem pro další právní kroky a uplatňování práv oběti ("Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů", 2009).

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů, představuje další klíčovou normu, neboť upravuje systém poskytování sociálních služeb nezbytných pro zvládnutí následků viktimizace. Pro oběti to znamená zajištění přístupu k službám, jako je krizová pomoc, azylové domy, poradenské služby nebo sociálně aktivizační služby, které pomáhají v těžkých životních situacích ("Zákon č.108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů" ,2006). V situacích, kdy je obětí dítě, je stěžení zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí ve znění pozdějších předpisů. Cílem tohoto zákona je zajistit ochranu práv a zájmů dětí, jejich zdravého vývoje a výchovy, a to v případě že jsou ohroženy trestnou činností ("Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochrany děti ve znění pozdějších předpisů", 1999). V případech, kde je pachatelem mladistvý, upravuje specifické postupy zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže ve znění pozdějších předpisů. Tento předpis se dotýká postavení oběti zejména s ohledem na uplatňování restorativního přístupu v trestním řízením ("Zákon č. 218/2003 Sb., Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)", 2003)

1.3.4 Odborné služby: krizová intervence, psychologická a sociální pomoc

V kontextu sociální práce s obětmi trestných činů představují odborné služby, zahrnující krizovou intervenci, psychologickou pomoc a sociální pomoc a právní poradenství, klíčový pilíř podpory. Poskytování těchto služeb je nezbytné pro efektivní zmírnění následků viktimizace a pro normální fungování oběti ve společnosti. Následující kapitola se zaměří na to, jakým způsobem jsou tyto specializované služby zajišťovány a jak jednotlivá pracoviště funkčně přispívají k naplňování potřeb obětí.

Krizová intervence

Krizová intervence představuje formu institucionalizované pomoci, která se uplatňuje v případě, kdy selhávají neformální zdroje, tedy svépomoc a vzájemná pomoc, nebo jsou tyto zdroje nedostatečné nebo z různých důvodů nedostupné (Špatenková, 2017). Jejím cílem je nabídnout bezpečné prostředí pro osoby v krizi, které jim umožňuje otevřeně vyjádřit emoce a problémy, jež mohou narušovat jejich integritu, sebeúctu a sebepojetí. Od pomáhajících profesionálů se očekává schopnost naslouchat, akceptovat, rezonovat s klientem a účinně intervenovat. Základní principy krizové intervence, potažmo psychologické první pomoci, by měli ovládat všichni pracovníci v pomáhajících

profesích, přičemž specialisté na krizovou pomoc by měli disponovat adekvátním výcvikem (Špatenková, 2017).

Psychologická a sociální pomoc

Psychologická pomoc má zásadní význam pro oběti trestných činů, jelikož chybějící adekvátní ošetření psychologických zranění může vést k rozsáhlým a přetrvávajícím tělesným, psychickým a sociálním problémům v budoucím životě oběti. Pro efektivní pomoc je klíčové respektovat subjektivní vnímání závažnosti trestného činu a traumatu, které je u každého jedince odlišné. Z tohoto důvodu je důležité se zaměřit se na přímé zjišťování míry psychického poškození od samotné oběti, nikoliv se pouze spoléhat na posouzení profesionály (Zavoralová, 2018). Oběť bývá nejvíce zranitelná bezprostředně po traumatické události, často prožívá šok a psychickou fragmentaci. Proto je v této fázi důležitá první psychická stabilizace oběti a nastartování přirozených adaptačních procesů s cílem překonat pocit bezmoci. Velikovská (2016) uvádí, že se základním proškolením a trochou empatie zvládne podat první psychologickou pomoc kdokoliv. Specializovaná psychoterapeutická péče navazuje až po zvládnutí této počáteční krize (Velikovská, 2016).

V kontextu pomoci obětem trestných činů představuje sociální práce klíčový pilíř, jejíž uchopení není jednoduché vzhledem k její nejasně vyprofilované specializaci (Janebová, 2014 cit. podle Závoralová, 2018). V rámci teoretického vymezení pojmu sociální práce se Andrej Matél ve své publikaci Teorie sociální práce primárně zaměřuje na otázku: „Co je sociální práce?“. Pojímá ji jako komplexní profesi, akademickou a vědeckou disciplínu, k jejíž definici přispívají i Sibeonovy (1990, cit. Podle Matéla, 2019) klasifikace formálních teorií, které se mohou věnovat buď samotnému vymezení sociální práce, metodám jejího provádění, nebo specificky světu klienta (Matél, 2019). Sociální práce s obětmi trestných činů, jejíž význam narostl od 80. let 20. století přijetím mezinárodních dokumentu zaměřených na posílení postavení obětí (Rafajová, 2025). Tato pomoc vychází z odpovědnosti státu za ochranu obětí a zahrnuje vývoj specifických programů, pro přímou podporu i viktimologickou prevenci (Gřivna a kol., citováno v Rafajová, 2025). Sociální pomoc zajišťuje obětem přístup k rovnocenným právům a službám, což je zakotveno i v závazcích vůči Evropské unii (Jelínek a kol., citováno v Rafajová, 2025).

1.4 Role sociálního pracovníka

Kapitola se zaměřuje na definici a charakteristiku role sociálního pracovníka v systému pomoci obětem trestných činů. V souladu s multidisciplinárním charakterem poskytování služeb je analyzováno postavení sociálních pracovníků v institucionálním rámci, etické principy řídící jejich činnost a rozmezí jejich kompetencí a limity působnosti.

1.4.1 Postavení sociálního pracovníka v systému pomoci obětem

Podkapitola se zabývá postavením sociálního pracovníka v systému pomoci obětem. Sociální pracovník zastává důležitou roli při poskytování základních právních informací, předává informace, na koho se dále obrátit, může poskytnout i základní psychologickou pomoc. Sociální pracovník je definován v zákoně o sociálních službách, kde se uvádí že sociální pracovník je osoba, která … vykonává šetření, zabezpečuje sociální agendy, včetně šetření sociálně právních problémů v zařízeních poskytujících služby, sociální péče, sociálně právní poradenství, analytickou, metodickou a koncepční činnost v sociální oblasti, odborné činnosti v zařízeních poskytujících služby sociální prevence, depistážní činnost, poskytování krizové pomoci, sociální poradenství a sociální rehabilitace, zajišťuje potřeby obyvatel obce a kraje a koordinuje poskytování sociálních služeb (“Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů“, 2006). Tato definice sociálního pracovníka, popisuje široké spektrum kompetencí, které lze uplatňovat i při práci s obětmi trestných činů.

Sociální pracovníci zabývající se touto problematikou pracují, jak bylo zmíněno, v krizových centrech, PMS nebo organizacích, které pracují s touto cílovou skupinou (BKB, Victima). V multidisciplinárním systému pomoci obětem, upraveném především v zákoně o obětech trestných činů, sociální pracovníci spolupracují s Policií ČR při prvotním kontaktu, psychology při traumaterapii a právníky (Gřivna et al., 2020).

1.4.2 Etické zásady práce s obětmi

Práce s obětmi trestných činů klade na sociální pracovníky specifické etické požadavky, které vycházejí z obecného Etického kodexu sociálních pracovníků, tak z citlivé povahy situace obětí. Dodržování těchto zásad je klíčové pro poskytování efektivní a podpůrné pomoci, minimalizaci sekundární viktimizace a posílení oběti v náročné životní situaci.

Jednou ze základních zásad je respektování důstojnosti a jedinečnosti každého člověka, což znamená jednání s obětí s úctou, bez předsudků a hodnocení (Asociace sociálních pracovníků České republiky [ASPCZ], 2004, článek I., odst. 1.1.) Oběti často prožívají citovou újmu či jiné psychické problémy. Důstojné zacházení ze strany sociálních pracovníků a osob, které spolupracují s obětmi, přispívá k obnovení pocitů vlastní hodnoty a respektu k sobě samým (Policie, 2023). S tím souvisí i zásada nediskriminace, která zaručuje, že pomoc bude poskytována bez ohledu na věk, pohlaví, národnost či jiné charakteristiky (ASPCZ, 2004, Článek I, odst. 1.3.). Neméně důležitá je a ochrana soukromí. Sociální pracovníci jsou si vědomi důvěrné povahy informací, které jim byly svěřeny nebo které získali při výkonu povolání, nesmí je zneužít (ASPCZ, 2004, Článek I, odst. 1.5). Dále se v Etickém kodexu nachází například zásady informovanosti a transparentnosti. Je nezbytné jasně a srozumitelně informovat klienty o jejich právech, možnostech a průběhu sociální práce (ASPCZ, 2004, Článek I, odst.1.2.). Oběti trestných činů mají právo na informace o průběhu trestního řízení, o svých právech (např. právo na právní či psychologickou pomoc) a o dostupných formách pomoci, jako jsou intervenční centra nebo neziskové organizace (Policie ČR, 2018).

1.4.3 Kompetence sociální práce v této oblasti

Efektivita a kvalita poskytovaných služeb je do značné míry determinována souborem profesních kompetencí, jimiž sociální pracovníci disponují. Tyto kompetence zahrnují nejen odborné znalosti a dovednosti, ale také specifické osobnostní předpoklady a schopnost řešit komplexní situace. Pro pochopení nároků kladených na sociální pracovníky v této citlivé oblasti je nezbytné nejprve teoreticky vymezit pojem profesních kompetencí a identifikovat jejich typy.

Kompetence (Horner 2009 cit. Dle Elichová 2017) je komplexní koncept, jehož význam se v odborné literatuře často překrývá se synonymy jako profesionalita nebo profesionální integrita, jak ji definuje například British Association of Social Workers (cit. dle Elichová 2017). Elichová (2017) dále podrobně rozvádí, že kompetence profesionality v sobě zahrnuje mnohé prvky, které jsou pro výkon nejen sociální práce s obětmi trestných činů, ale celkové sociální práce esenciální. Mezi tyto prvky patří odborné znalosti, teoretický základ profesní činnosti, vlastnosti osobnosti a schopnosti práce s klientem (Elichová 2017).

Pojem profesních kompetencí je v sociální práci široký pojem a různí autoři přinášejí své kategorizace. V kontextu sociální práce s obětmi trestných činů je důležité, aby sociální pracovníci disponovali komplexním souborem kompetencí, které jim umožní efektivně a citlivě reagovat na potřeby klientů. Kompetence představují dynamický souhrn znalostí, dovedností, hodnot a postojů, které jsou nezbytné pro výkon profese (Socialninovinky.cz, 2019). Jako souhrn těchto požadavků na sociální pracovníky vydala Asociace vzdělavatelů v sociální práci (ASVSP) Minimální standardy profesních kompetencí sociálního pracovníka. Tento dokument slouží jako souhrn požadavků pro vysoké školy, které mají obory sociální práce. Toto má pomoct zvyšovat kvalitu sociální práce (ASVSP, 2018). Návrh studia budoucích sociálních pracovníků představuje komplexní souhrn znalostí, dovedností a hodnotových postojů, které jsou klíčové pro kvalifikovaný a etický výkon profese. Základní okruhy znalostí v tomto dokumentu jsou například: filozofie a etika, úvod do sociologické teorie, psychologie v sociální práci, odborná praxe, supervize nebo sociální politika (ASVSP, 2018).

2 Cíl práce a výzkumné otázky

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem výzkumného šetření je zmapovat a analyzovat způsoby, jakými sociální pracovníci přispívají k řešení psychosociálních, právních a praktických potřeb obětí trestných činů.

2.2 Výzkumné otázky

VO1: Jaké problémy nejčastěji sociální pracovníci vnímají při práci s obětmi trestných činů?

VO2: Jaké nástroje nebo přístupy považují pracovníci za nejefektivnější při práci s obětmi trestných činů?

VO3: Jaký vliv má mezioborová práce na kvalitu na kvalitu služeb?

2.3 Hypotézy

H1 (deduktivní): Sociální pracovníci v neziskovém sektoru vnímají nedostatek finančních a personálních zdrojů jako významnější bariéru než pracovníci ve státních institucích.

Zdůvodnění: Hypotéza předpokládá, že pracovníci v NNO vnímají nedostatek zdrojů citlivěji. Teoretickým východiskem je skutečnost, že NNO jsou často existenčně závislé na dotacích, přičemž narážejí na disproporce ve financování příspěvkových a neziskových organizací. Tato závislost na veřejných rozpočtech může přímo ohrožovat realizaci projektů i samotnou existenci služby, což vytváří tlak na pracovníky, který je ve státním sektoru méně markantní (Vojtíšek, 2018).

H2 (deduktivní): Pracovníci považují krizovou intervenci poskytnutou bezprostředně po činu za účinnější nástroj než dlouhodobou následnou péči.

Zdůvodnění: Odborná literatura (Špatenková a kol., 2017) zdůrazňuje klíčový význam včasné pomoci pro eliminaci rozvoje posttraumatické stresové poruchy a stabilizaci oběti.

H3(induktivní): Sociální pracovníci ve specializovaných organizacích pomoci obětem (např. BKB, Victima,) vnímají úroveň a rychlost mezioborové spolupráce jako velmi efektivní a pomáhá zlepšovat kvalitu služeb.

Zdůvodnění: Tato hypotéza vychází z předpokladu podloženého praxí v těchto organizacích. V rámci působení v BKB a odborné praxe v PMS bylo vypozorováno, že u obětí trestných činů existuje již dobře zmapovaný a funkční systém mezioborové spolupráce. Především mezi policií, krizovými centry a neziskovým sektorem dochází k plynulému a proaktivnímu předávání kontaktů, což pracovníci v těchto specializovaných centrech vnímají jako klíčový prvek zvyšující kvalitu péče o oběť.

3 Metodika

Tato kapitola detailně popisuje proces realizovaného výzkumného šetření, použitou metodologii, charakteristiku výzkumného souboru a etické aspekty práce s daty.

3.1 Metody a techniky výzkumu

Při volbě výzkumné strategie se vycházelo z metodických doporučení pro obor sociální práce, která uvádějí, že rozhodnutí o typu výzkumu závisí primárně na stanoveném cíli a formulovaných výzkumných otázkách (Ondrášek a kol., 2023). Pro naplnění cílů této práce byla zvolena kvantitativní výzkumná strategie.

Podle Ondráška a kol., (2023), kteří se opírají o definici Punche (2008), je kvantitativní výzkum chápán jako empirické šetření, jehož výstupy mají podobu čísel. Nejde však pouze o formu dat, ale o komplexní přístup zahrnující specifický způsob myšlení o sociální realitě, plány výzkumu a metody použité k prezentaci výsledků. Volba této strategie je v souladu s povahou výzkumného problému z následujících důvodů:

Potřeba kvantifikace stavu: Kvantitativní strategie je vhodná tehdy, pokud již máme určitou představu o stavu věci (Ondrášek a kol., 2023). V tomto případě vycházíme z teoretických znalostí o potřebách obětí a bariérách v systému, přičemž cílem je kvantifikovat, jak tyto aspekty vnímají pracovníci v praxi.

Charakter výzkumných otázek: Kvantitativní výzkum se zaměřuje na otázky typu „Co?“ „Jak?“ nebo „Kolik?“ což odpovídá výzkumným otázkám stanoveným pro tuto bakalářskou práci (Ondrášek a kol., 2023).

Deduktivní postup: V rámci výzkumu postupujeme od teoretických východisek k jednotlivostem, což se označuje jako dedukce. Na základě studia literatury a zákonných norem bylo identifikovány klíčové oblasti sociální práce s obětmi trestných činů, pro které je nyní potřeba ověření u konkrétního souboru respondentů, jímž jsou odborníci zabývající se touto problematikou.

Zvolenou metodou je metoda dotazování, realizovaná pomocí techniky nestandardizovaného dotazníku vlastní konstrukce. Dotazník byl sestaven tak, aby byl splněn cíl práce a byly zodpovězeny výzkumné otázky. V dotazníku jsou obsaženy uzavřené otázky, otázky se škálou pro měření postojů a polouzavřené otázky.

3.2 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor tvoří odborní pracovníci, kteří jsou v přímém kontaktu s obětmi trestných činů v rámci různých typů institucí. Vzhledem ke specifickému zaměření práce bylo využito účelný výběr respondentů. Kritériem pro zařazení do výzkumného souboru byla profesní role v těchto organizacích:

- Intervenční centrum
- Neziskové organizace poskytující specializovanou pomoc obětem trestných činů (např. BKB, Victima)
- Probační a mediační služba ČR
- Policie ČR
- OSPOD

Sběr dat probíhal elektronickou formou (Survio). Respondenti byli osloveni prostřednictvím e-mailových adres vybraných institucí s žádostí o vyplnění dotazníku a jeho případné další šíření v rámci odborných týmů.

3.3 Metody analýzy dat

Získaná data, shromážděná prostřednictvím dotazníkového šetření, byla podrobena systematickému procesu zpracování s cílem zajistit jejich objektivitu a vypovídající hodnotu. V první fázi byla provedena kontrola úplnosti a korektnosti vyplněných dotazníků. Následně byla provedena kategorizace dat, kdy byly verbální odpovědi z otevřených otázek převedeny do numerické podoby, což umožnilo jejich další statistické vyhodnocení.

Pro analýzu dat bylo využita metoda deskriptivní statistiky, která je pro kvantitativní výzkum tohoto typu nejvhodnější. Byly využity především následující postupy:

- Výpočet absolutních a relativních četností: tento postup vyl využit pro identifikaci nejčastějších problémů, které sociální pracovníci vnímají při práci s obětmi trestných činů. Výsledky vyjádřené v procentech umožňují přehledně ilustrovat prevalenci konkrétních obtíží v praxi.
- Míry centrální tendence: u otázek využívajících hodnotící škály se pracovalo s aritmetickým průměrem, případně mediánem. Tyto údaje umožnily určit, které metody sociální práce jsou respondenty považovány za nejefektivnější.

- Bivariační analýza: V rámci interpretace byl proveden pokus o základní porovnaní dat, například zda se vnímání vlivu v mezioborovosti na kvalitu služeb liší v závislosti na typu instituce, ve které respondent působí.

Ke zpracování dat a tvorbě vizualizací byl využit tabulkový procesor Microsoft Excel. Data jsou v praktické části práce prezentována prostřednictvím přehledných tabulek a grafů, které jsou doplněny o podrobnou slovní interpretaci.

3.4 Etika výzkumu

Výzkum byl realizován v souladu s etickými standardy kladenými na závěrečné práce v oboru sociální práce. Účast v šetření byla plně dobrovolná a respondenti byli v úvodu dotazníku informováni o cílech práce a způsobu naložení s daty. Sběr dat probíhal anonymně, dotazník neshromažďoval žádné osobní údaje, které by umožnily identifikaci konkrétních osob nebo pracovišť v souladu s nařízením GDPR.

3.5 Limity výzkumu

Při volbě kvantitativního výzkumu byl brán ohled na limity zvoleného postupu. Záměrný výběr a velikost souboru neumožňují plošnou zobecnitelnost výsledků na celou populaci sociálních pracovníků a dalších odborníků pracujících s touto cílovou skupinou. Kvantitativní dotazník také neposkytuje takovou hloubku vhledu do individuálních prožitků pracovníků jako případná kvalitativní strategie. I přesto zvolený postup adekvátně naplňuje stanovené cíle a poskytuje relevantní podklady pro návrhy v oblasti praxe sociální práce.

4 Výsledky

Tato kapitola představuje stěžejní část předkládané bakalářské práce, v níž se prezentují a interpretují data získaná šetřením. Hlavním cílem této části je na základě analýzy odpovědí respondentů zmapovat roli sociálního pracovníka v systému pomoci obětem trestných činů a identifikovat klíčové aspekty, které ovlivňují kvalitu a efektivitu poskytovaných služeb.

Sběr dat probíhal v období od března 2026 do dubna 2026 prostřednictvím online dotazování. Jak bylo detailně specifikováno v metodologické části, výzkumný soubor tvoří 100 respondentů z řad pracovníků intervenčních center, PMS a relevantních neziskových organizací. Tento počet respondentů je považován za dostatečný vzorek pro naplnění a zodpovězení výzkumných otázek.

Výsledky šetření jsou prezentovány v návaznosti, která odpovídá struktuře dotazníku a stanoveným výzkumným cílům. Data jsou vizualizována pomocí grafů a tabulek, přičemž každá vizualizace je doplněna o analytický komentář.

Graf 1: Genderové rozložení respondentů

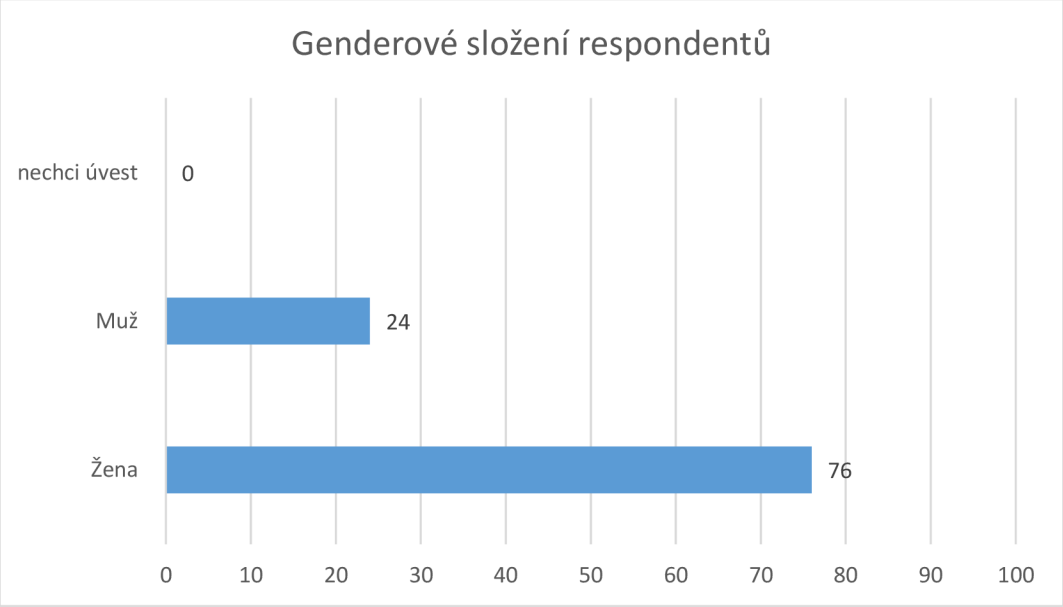

Zdroj: vlastní šetření 2026

Z celkového počtu respondentů, kteří se do výzkumu zapojili, tvořily výraznou většinu ženy. Konkrétně se jednalo o 76 respondentek (76 %). Mužské pohlaví v dotazníku uvedlo 24 respondentů (24 %).Zdroj: vlastní šetření 2026

Graf 2: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Zdroj: Vlastní šetření 2026

Dalším sledovaným parametrem v rámci charakteristiky výzkumného souboru byla úroveň nejvyššího dosaženého vzdělání dotázaných pracovníků. Získaná data (viz graf 2) jednoznačně potvrzují vysokou míru odborné kvalifikace u osob, které se věnují pomoci obětem trestných činů. Naprostá většina respondentů, konkrétně 89 %, disponuje vysokoškolským vzděláním. Při podrobnější analýze struktury vzdělání lze pozorovat téměř vyrovnané zastoupení bakalářského stupně u 44 respondentů (44 %) a magisterského stupně u 43 respondentů (43 %). Doktorský stupeň vzdělání uvedli 2 respondenti (2 %). 5 respondentů (5 %) uvedlo, že jejich nejvyšší dosažené vzdělání je vyšší odborné a středoškolské vzdělání s maturitou uvedlo 6 respondentů (6 %).

Graf 3: Délka praxe respondentů

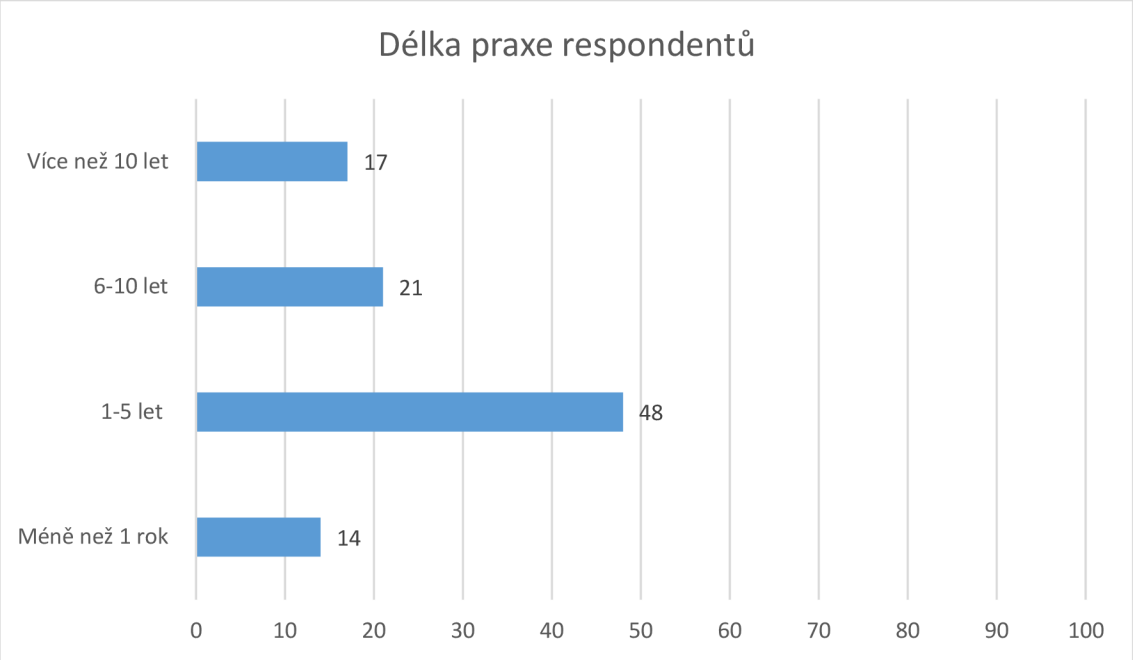

Zdroj: vlastní šetření 2026

V rámci výzkumného šetření bylo zjišťována i délka praxe respondentů s touto cílovou skupinou, neboť tento faktor může velmi ovlivňovat vnímaní problémů. Jak dokumentuje graf 3 nejpočetněji zastoupenou skupinu tvoří odborníci s praxí v rozmezí 1 až 5 let, což uvedlo 48 respondentů (48 %). 21 respondentů (21 %) uvedlo že jejich praxe je v rozmezí mezi 6 až 10 lety a 17 respondentů (17 %) působí v oboru více než deset let. Dohromady tedy více než třetinu souboru tvoří zkušení odborníci, u nichž lze předpokládat hlubší vhled do multidisciplinární spolupráce a potřeb obětí. Nejméně početnou skupinou jsou začínající odborníci s praxí kratší než 1 rok, přesněji u 14 respondentů (14 %).

Graf 4: Typ instituce, ve které respondentů momentální pracují

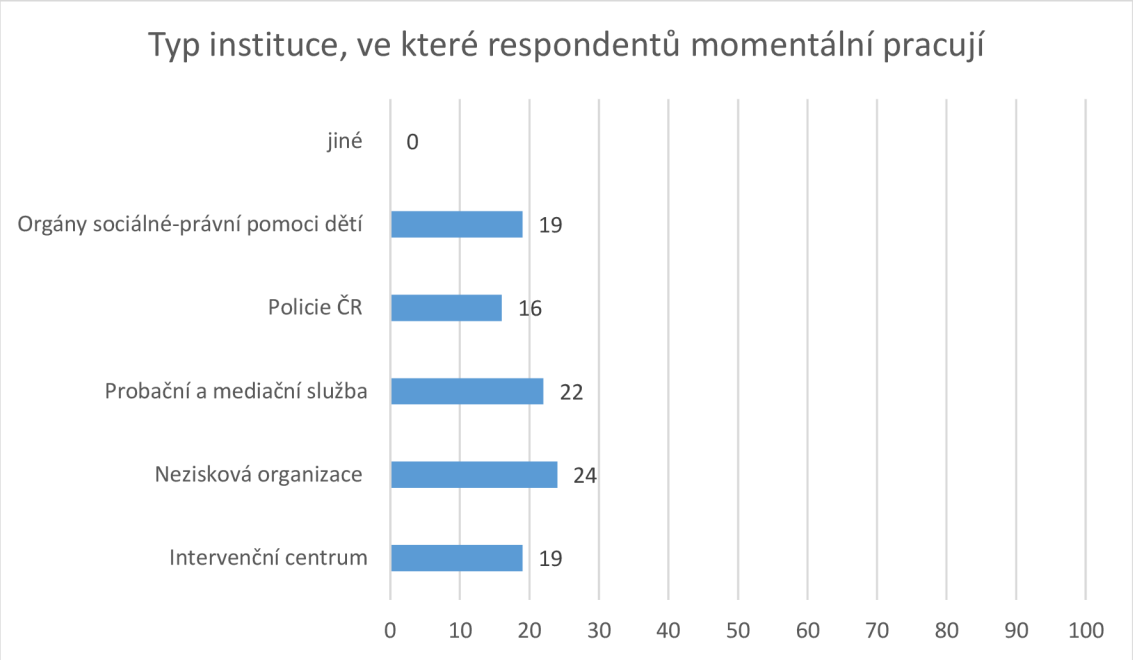

Zdroj: vlastní šetření 2026

Dalším sledovaným faktorem byla institucionální příslušnost respondentů, která je klíčová pro pochopení multidisciplinárního rozměru pomoci obětem trestných činů. Jak vyplývá z dat grafu 4, výzkumný soubor je poměrně rovnoměrně rozdělen mezi klíčové subjekty působící v této oblasti. Nejpočetnější skupinu tvoří pracovníci nestátních neziskových organizací zabývajících se pomocí obětem trestných činů, tedy 24 respondentů (24 %), podobný počet respondentů je z PMS, přesněji 22 respondentů (22 %). Stejné zastoupení je u intervenčních center a orgánu sociálně-právní ochrany dětí, tedy po 19 respondentech z celkového počtu (19 %). Specifický segment souboru, pak doplňuje 16 příslušníků či zaměstnanců Policie ČR (16 %). Tato diverzita výzkumného souboru je z hlediska cílů práce velmi přínosná, neboť umožňuje reflektovat problematiku z různých úhlů pohledu – od represivních složek přes orgány sociální péče až po specializované poradenské služby v neziskovém sektoru. Takto vyvážené zastoupení odborníků poskytuje relevantní základ pro analýzu třetí výzkumné otázky, která se zaměřuje právě na vliv mezioborovosti na kvalitu poskytovaných služeb.

Tabulka 5: Míra vnímané významnosti problému při práci s obětmi

Identifikovaný problém	1	2	3	4	5	Průměr
Nedostatečné personální kapacity	1	8	17	38	36	4,00
Stigmatizace obětí ve společnosti	1	5	11	64	19	3,95
Nízká informovanost obětí	0	4	17	61	18	3,93
Riziko vyhoření u pracovníků	1	3	16	63	17	3,92
Zdlouhavost a složitost právních procesů	0	8	15	54	23	3,92
Obtíže s budováním důvěry u obětí	1	10	11	54	24	3,90
Nedostatečná mezioborová spolupráce	2	8	15	57	18	3,81
Nedostatečné vzdělání a supervize	2	11	25	49	13	3,60
Nedostatečné finanční prostředky	12	42	19	17	10	2,71

Zdroj: vlastní šetření 2026

Poznámka: Respondenti hodnotili významnost jednotlivých faktorů na pětibodové škále: 1- vůbec nevnímám jako problém, 2 – spíše nevnímám jako problém, 3 – neutrální/občas, 4 – vnímám jako problém, 5 – velmi silné vnímám jako problém

Následující analýza směřuje k zodpovězení první výzkumné otázky, která zjišťovala, jaké problémy sociální pracovníci nejčastěji vnímají při práci s obětmi trestných činů. Cílem této otázky bylo identifikovat bariéry, které sociální pracovníci vnímají jako nejvíce limitující pro výkon své profese v oblasti pomoci obětem trestných činů. Z analýzy dat vyplývá, že respondenti vnímají většinu předložených faktorů jako vysoce problematickou. U osmi z devíti sledovaných položek přesahuje průměrné hodnocení hranici 3,5 bodu, což indikuje systémové zatížení sledované oblasti. Jako nejzávažnější překážku respondenti identifikovali nedostatečné personální kapacity a přetížení pracovníků, které dosáhlo nejvyššího průměrného skóre 4,00. Celkem 74 % respondentů vnímá tento faktor jako problematický až velmi problematické. Tento faktor může i souviset i s dalším zjištěním, a to vysokou mírou vnímaného rizika vyhoření u pracovníků (průměr 3,92). Tyto výsledky naznačují, že oblast sociální práce s oběťmi se potýká s výrazným deficitem lidských zdrojů, což může mít přímý dopad na kvalitu poskytované psychosociální podpory.

Druhým nejvýraznějším problémem je stigmatizace obětí trestných činů ve společnosti (průměr 3,95). Fakt, že 83 % respondentů zvolilo hodnotu 4 nebo 5, vypovídá o tom, že pracovníci nepociťují pouze bariéry uvnitř institucí, ale vnímají silný vliv společenských postojů, které mohou proces pomoci a reintegrace oběti komplikovat. Podobně kriticky je hodnocena nízká informovanost obětí o dostupných službách (průměr 3,93) a zdlouhavost právních procesů (průměr 3,92). Jedinou oblastí, která se v rámci celého souboru vymyká negativnímu trendu, je nedostatek finančních prostředků. S průměrným, hodnocením 2,71 s jedná o nejméně pociťovaný problém. Pouze 10 % respondentů volilo 5, po analýze odpovědí se ukázalo že všichni, kdo takto volili, pracují v NNO, což souvisí s hypotézou 1.

Tabulka 6: Rozložení nejvíce zatěžujících problému při práci s obětmi

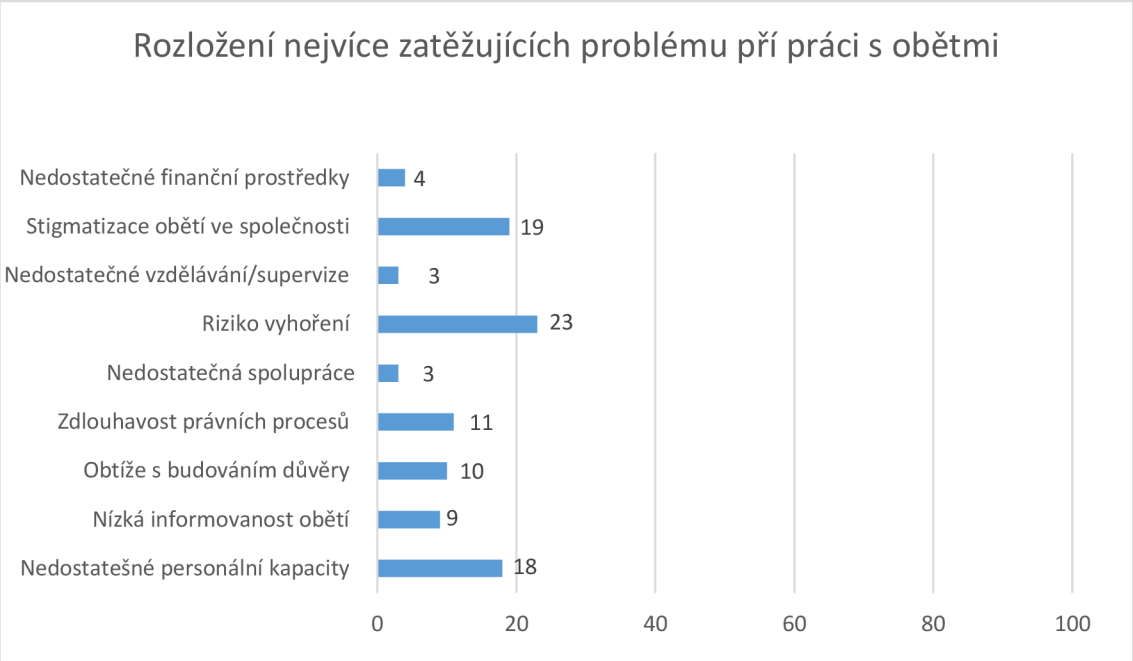

Zdroj: Vlastní šetření 2026

U této otázky byli respondenti dotázáni, aby z předchozích překážek vybrali tu nejvíce zatěžující pro jejich práci a uvedli důvody své volby. Z analýzy dat vyplývá, že nejvýraznější zátěž pro sociální pracovníky v této oblasti představuje riziko syndromu vyhoření, které označilo 23 respondentů (23 %). Jako hlavní příčinu respondenti uvedli vysokou emoční náročnost práce s touto cílovou skupinou. Pracovníci reflektují neschopnost odpojit se od náročných osudů klientů a tendenci přenášet si pracovní zátěž do osobního života. Tato zjištění souvisí s vysokou mírou nedostatečné personální kapacity/přetížení pracovníků: tento problém označilo 18 respondentů (18 %) jako nejvíce zatěžující. Zde respondenti upozorňují, že nedostatek personálu vede k prodlužování čekacích dob na konzultace, což v důsledku snižuje kvalitu poskytované péče.

Druhou nejčastěji zmiňovanou překážkou (19 % respondentů) je stigmatizace oběti ve společnosti. Respondenti v této souvislosti upozorňují na sekundární viktimizaci. Oběti se obávají reakcí okolí, což vede k jejich neochotě spolupracovat se službami nebo vyhledat pomoc. Tento společenský tlak podle odborníků prohlubuje psychické trauma oběti a komplikuje proces její psychosociální rehabilitace. Významnou bariérou představují také procesní a institucionální faktory. Zdlouhavost právních procesů

označilo 11 respondentů (11 %), pracovníci uváděli, že je to pro klienty velmi demotivující a nechtějí svůj traumatický zážitek stálo opakovat. S tímto i úzce souvisí další překážka, kterou 10 respondentů (10 %) označilo, a to jsou problémy s budováním důvěry. Respondenti uvádějí, že oběti nechtějí sdílet detailně příběh s někým koho neznají.

Méně četné překážky zahrnují nízkou informovanost obětí o pomoci (9 % respondentů), která je patrná zejména u specifické skupiny seniorů, což souvisí například s tím, že nemají přístup k internetu nebo s ním neumí pracovat. Další překážkou jsou nedostatečné finanční prostředky (4 % respondentů). Respondenti zde uvedli jako důvody nízké finanční ohodnocení, především NNO. Okrajově byla zmíněná i nedostatečná spolupráce a nedostatečné vzdělávání/supervize, což bylo označeno shodně 3 respondenty (3 %). Ačkoliv je supervize vnímána jako klíčový nástroj prevence vyhoření, někteří pracovníci ji v praxi hodnotí jako nedostatečnou nebo nekvalitní, což uzavírá kruh problému spojených s vysokou psychickou zátěží v této profesi.

Tabulka 7: Kategorie trestných činů/obětí, u kterých jsou vnímány větší problémy v poskytování pomoci

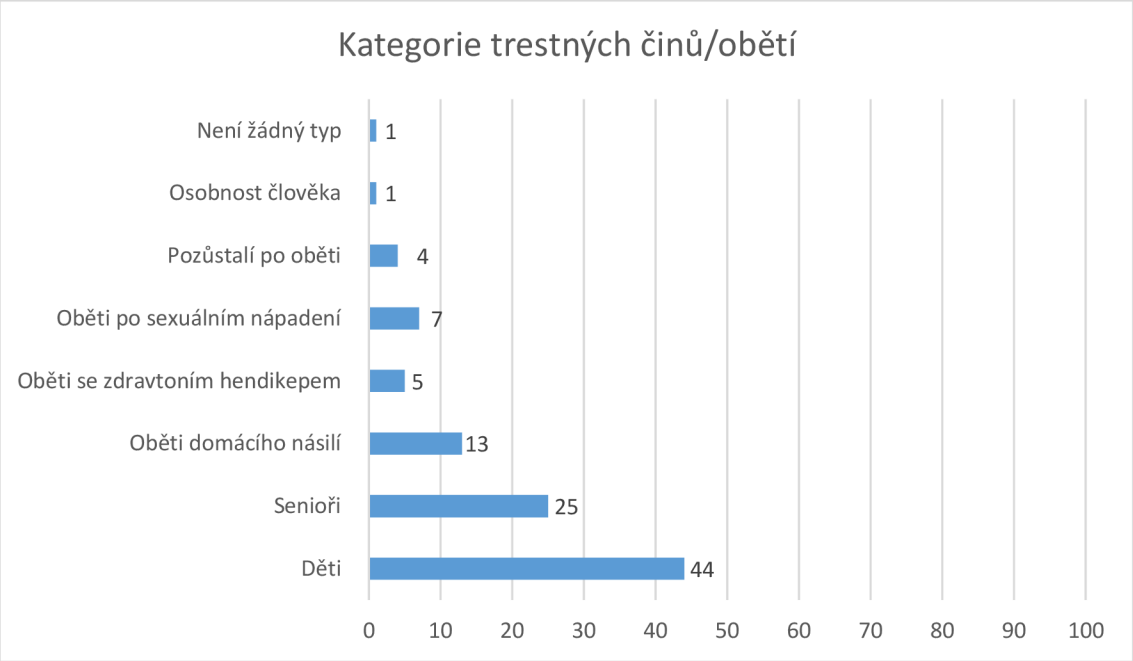

Zdroj: vlastní šetření 2026

I přes otevřenou povahu otázku, respondenti odpovídali poměrně podobně. Z hlediska náročnosti poskytování pomoci identifikovali respondenti jako nejvíce kritickou skupinu dětské oběti, pro které se vyslovilo 44 respondentů (44 %). Hlavním důvodem pro toto zařazení je extrémní zranitelnost dětí a fakt, že si následky viktimizace často nesou po celý život. Respondenti v této souvislosti také hovoří o specifikách domácího násilí a upozorňují na ně. V těchto případech je pomoc komplikována citovou vazbou na pachatele a naprostou závislostí dítěte na dospělých osobách. Druhou nejpočetnější skupinou jsou senioři (25 respondentů). Pracovníci u této kategorie vnímají absenci specializovaného systémového ukotvení ochrany, které by bylo ekvivalentem k systému OSPOD u dětí. Za zatěžující bariéry v poskytování pomoci považují pracovníci pocit studu oběti, sníženou schopnost aktivně vyhledat pomoc, demotivaci situaci řešit (snaha „ mít už klid“) a celkovou bezbrannost.

Specifickou výzvu pro sociální práci přestavují také osoby se zdravotním handicapem, přesněji mentálním, které označilo 5 respondentů (5 %). U této skupiny respondenti identifikují problémy v komunikační rovině a v kognitivním zpracování události, kdy oběť nemusí plně chápat trestněprávní rozměr činu, což vede k nekonzistentním výpovědím. Další kategorií trestných činů, kterou respondenti označili jsou sexuální napadení (7 respondentů). Z této kategorie je pak dominantním faktorem vysoká míra traumatizace a společenské tabuizování tématu, které je dle respondentů obzvláště patrné u mužského pohlaví. Okrajově byla zmíněna i problematika pozůstalých po oběti (4 respondenti), u nichž je pomoc komplikovaná náhlostí a hlubokou ztrátou blízké osoby. Pouze zanedbatelná část respondentů (1 %) se domnívá, že náročnost pomoci nezávisí na kategorii obětí, ale na individuálních osobnostních rysech jedince. 1 respondent (1 %) odpověděl že žádné náročné skupinou nejsou. Tato zjištění jasně poukazují na potřebu vysoké míry specializace sociálních pracovníků a nezbytnost citlivého, individuálního přístupu k traumatizovaným skupinám.

Tabulka 8: Hodnocení účinnosti nástrojů a přístupů

Druh nástrojů/přístupů	1	2	3	4	5	Průměr
Poskytování krizové intervenci ihned po události	1	1	8	42	48	4,35
Poskytování informací ihned po události	0	5	12	54	29	4,07
Psychologické poradenství a psychoterapie	0	6	12	49	33	4,09
Praktická pomoc (př. s bydlením, zaměstnáním)	0	13	14	47	26	3,86
Podpora a doprovod v komunikaci s úřady	1	2	12	58	27	4,08
Skupinová podpora/svépomocné skupiny	1	4	25	49	21	3,85
Dlouhodobá psychosociální podpora	1	2	22	53	22	3,93

Zdroj: vlastní šetření 2026

Poznámka: 1 – vůbec neúčinné, 2 – spíše neúčinné, 3 – neutrální/částečně účinné, 4 – spíše účinné, 5 – velmi účinné

V této otázce se šetření zaměřilo na hodnocení nástrojů a přístupů, které se využívají v praxi, což souvisí se druhou výzkumnou otázkou, která se zaměřuje na nástroje. Z nasbíraných dat je patrné, že za nejúčinnější nástroj pomoci je považována krizová intervence bezprostředně po události. Celkem 90 respondentů (90 %) ji ohodnotilo nejvyššími známkami (48 respondentů zvolilo stupeň 5 a 42 respondentů stupeň 4). Tento výsledek potvrzuje odborná východiska, že včasná psychosociální stabilizace je klíčová pro

eliminaci rozvoje posttraumatické stresové poruchy a pro snížení dopadů prvotního šoku. Velmi vysokou míru shody vykazuje také podpora a doprovod obětí při komunikaci s úřady s průměrem 4,08. Vysoké hodnocení tohoto nástroje reflektuje dříve zmíněný problém zdlouhavosti procesů a systémové náročnosti. Sociální pracovníci zde nemusí plnit pouze roli poradce, ale mohou i aktivně doprovázet oběť. To může pomoci se snížením míry nejistoty a pocitu bezmoci v kontaktu s institucemi, jako je policie či soudy. Tento typ pomoci je nezbytný pro prevenci sekundární viktimizace. V oblasti psychologického poradenství a psychoterapie (33 % hodnocení stupněm 5) a poskytování informací ihned po události (29 % hodnocení stupněm 5) panuje rovněž široká shoda o jejich významu. Data naznačují, že informační deficit je v praxi vnímán jako zásadní bariéra, a jeho včasné odstranění pomocí srozumitelného vysvětlení práv a možností pomoci je považováno za standard kvalitní služby.

Zajímavé výsledky přináší hodnocení skupinové podpory. Ačkoliv se jedná o běžnou metodu v sociální práci, v našem souboru získala nejvyšší podíl neutrálních hodnocení (25 % respondentů zvolilo stupeň 3). Tato relativně nižší vnímaná účinnost oproti individuálním metodám může souviset s dříve identifikovaným studem obětí a stigmatizací. Pro mnoho obětí je sdílení traumatu v kolektivu náročné a vyžaduje delší čas pro vybudování důvěry, což v akutních fázích pomoci nemusí být vždy prioritou. U praktické pomoci (bydlení, finance, zaměstnání) vidíme mírně vyšší rozptyl odpovědí (13 respondentů zvolilo stupeň 2). To pravděpodobně odráží limity sociálních pracovníků, kteří naráží na nedostatek materiálních zdrojů (např. azylových lůžek), což může vnímanou účinnost tohoto nástroje v praxi snižovat. Celkově výsledky naznačují, že respondenti preferují přímé, individuálně zaměřené a okamžité formy intervence, které kombinují psychosociální podporu s praktickým provázením oběti v systémem trestní spravedlnosti.

Graf 9: Jak často oborníci spolupracují

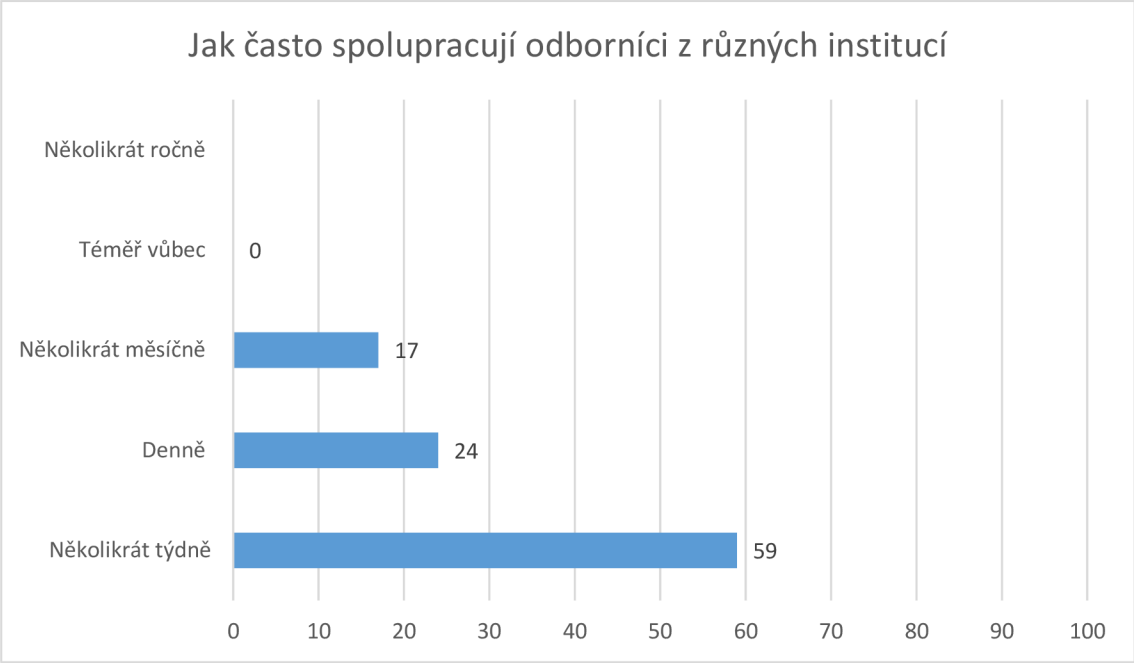

Zdroj: vlastní šetření 2026

Poslední otázky se zaměřily na zodpovězení třetí výzkumné otázky, tedy jaký vliv má mezioborová spolupráce na kvalitu pomoci. Z analýzy dat vyplývá, že největší skupina respondentů, celkem 56 (56 %) dotázaných, spolupracuje s navazujícími odborníky několikrát týdně. Druhou nejpočetnější skupinu tvoří pracovníci, kteří jsou v mezioborovém kontaktu denně (24 respondentů). Celkem tedy 80 % respondentů využívá mezioborovou spolupráci na denní či týdenní bázi. Nižší frekvenci kontaktů, přesněji několikrát měsíčně, zvolilo 17 respondentů (17 %). Kategorie s nejnižší frekvencí, tedy téměř vůbec či několikrát ročně, byly zastoupeny vůbec, tedy shodně po 0 respondentech.

Tabulka 10: Míra souhlasu o tvrzeních o mezioborové spolupráce

Tvrzení	1	2	3	4	5	Průměr
Mezioborová spolupráce výrazně zlepšuje kvalitu poskytovaných služeb	0	3	6	47	44	4,32
Mezioborová spolupráce vede k lepším výsledkům pro oběti (př. lepší zotavení)	0	4	12	52	32	4,12
Nedostatečná mezioborová komunikace je často překážkou pro efektivní pomoc	2	4	9	47	38	4,15
Mezioborová spolupráce pomáhá předcházet sekundární viktimizaci	0	6	9	55	30	4,09

Zdroj: vlastní šetření 2026

Poznámka: 1 – vůbec nesouhlasím, 2 – Spíše nesouhlasím, 3 – neutrální/nevím, 4 – spíše souhlasím, 5 – Naprosto souhlasím

Z tabulky 10 je patrná vysoká míra shody respondentů na pozitivním přínosu mezioborové spolupráce. Celkový průměr všech sledovaných položek přesahuje hodnotu 4,0, což indikuje silné přesvědčení respondentů o nezbytnosti spolupráce napříč institucemi. Nejvyšší míru souhlasu (průměr 4,32) vyjádřili respondenti u tvrzení, že mezioborová spolupráce výrazně zlepšuje kvalitu poskytovaných služeb. Tento výsledek potvrzuje teoretická východiska, podle kterých komplexní potřeby obětí trestných činů – zahrnující aspekty právní, sociální i psychologické – nelze efektivně saturovat v rámci izolovaného působení jediné instituce. Téměř polovina respondentů (44) zvolila u tohoto tvrzení nejvyšší stupeň souhlasu. Velmi podobně je na tom další tvrzení mezioborová spolupráce vede k lepším výsledkům pro oběť (průměr 4,12).

Kritickým bodem, který výzkum identifikoval, je vnímání bariér. Respondenti se s průměrem 4,15 shodují na tom, že nedostatečná mezioborová spolupráce je často překážkou pro efektivní pomoc. Tato hodnota naznačuje, že ačkoliv je princip spolupráce

vnímán jako žádoucí, jeho praktická realizace naráží na systémové nebo komunikační limity. Poslední sledovaná oblast se týkala prevence sekundární viktimizace, kde byl zaznamenán průměr 4,09. Respondenti tedy vnímají mezioborovou spolupráci jako nástroj, který chrání oběť před dalším traumatizováním v důsledku necitlivých postupů orgánů a organizací.

Graf 11: Přínosy mezioborové spolupráce

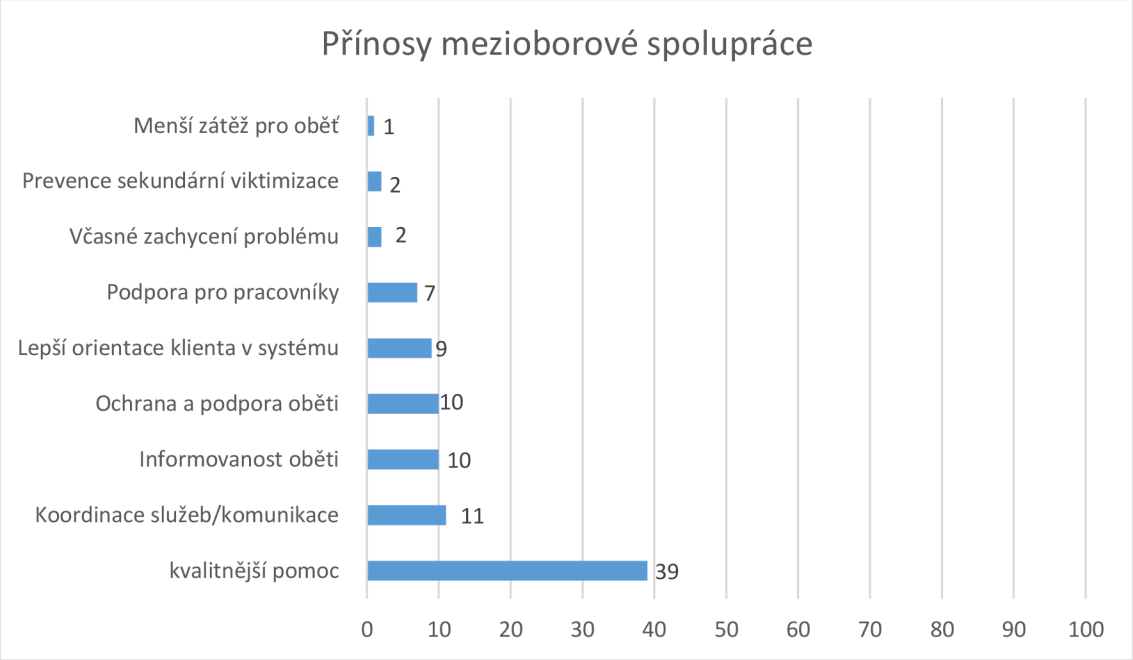

Zdroj: vlastní šetření 2026

V rámci výzkumného řešení se také zaměřilo na podrobnější analýzu přínosů mezioborové spolupráce. Jak vyplývá z grafu 11, dominantním faktorem, který respondenti vnímají, je jednoznačně zvýšení celkové kvality poskytované pomoci. Takto odpovědělo 39 respondentů (39 %), což z ní činí nejvýznamnější benefit mezioborové spolupráce. Další významnou oblastí, kterou respondenti reflektují, je zlepšení koordinace služeb a komunikace mezi nimi (11 respondentů). Spolu s informovaností oběti (10 respondentů) a zajištěním její ochrany a podpory (10 respondentů) tvoří tyto aspekty sekundární rovinu přínosů. Je patrné, že efektivní komunikace mezi institucemi je vnímaná jako klíčový nástroj pro eliminaci systémových bariér, na které mohou oběti při řešení své situace narážet.

Dalším přínosem mezioborové spolupráce, který respondenti vnímají za důležitý je lepší orientace v systému, takto odpovědělo 9 respondentů (9 %). Také bylo zmíněno že mezioborová spolupráce není důležitá jen pro oběti ale také pro podporu pracovníků. Zde respondenti zmínili že se mezi sebou mohou předávat zkušenosti a nějaké nové informace (7 respondentů). Zajímavým zjištěním je poměrně nízká frekvence odpovědí, jako je prevence sekundární viktimizace (2 respondenti) nebo rychlejší řešení případu (1 respondent).

Tabulka 12: Kategorizace konkrétních situací, kdy mezioborová spolupráce selhala

Kategorie selhání	Počet respondentů	Podíl (%)
Bez negativní zkušenosti/Nevzpomíná si	31	31 %
Informační deficit	36	36 %
Bagatelizace	14	14 %
Kapacitní a systémové limity sítě služby	10	10 %
Odborné pochybení a sekundární viktimizace	9	9 %

Zdroj: vlastní šetření 2026

Otevřená otázka č. 12 umožnila 100 respondentům popsat konkrétní případy, kdy spolupráce selhala. Metodou kategorizace byly odpovědi roztříděny do pěti okruhů. Je důležité podotknout, že i když se jedná o kvantitativní výzkum, tato otevřená otázka odhalila hluboké kazuistické souvislosti.

Funkční spolupráce a rostoucí profesionalizace (31 respondentů): Téměř podobný počet respondentů, jako u informačního deficitu, uvedlo, že si na konkrétní selhnání nevzpomíná, nebo vysloveně konstatovalo, že se situace za posledních pár let zlepšila (např.„ v poslední době mi přijde, že se to velmi zlepšilo, všichni pracují, jak mají“). Tento výsledek lze považovat za velmi pozitivní indikátor funkčnosti sítě pomoci obětem v České republice.

Informační deficit (22 respondentů): tato nejpočetnější skupina negativních zkušeností se týká selhání přenosu informací, nejčastěji ze strany Policie ČR směrem k navazujícím službám. Respondenti popsali případy:

- Oběť nebyla informovaná o propuštění z vazby, což vedlo k jejímu ohrožení a pocitu, že ji systém nechal samotnou
- Policie ČR incident zaevidovala jako přestupek, ale nepředala oběti kontakt na intervenční centrum či BKB, proto došlo k prodlevě v psychosociální podpoře.

Bagatelizace (14 respondentů): Zde selhává spolupráce tam, kde instituce (školy, lékaři) řeší situaci izolovaně:

- Alarmující je případ kyberšikany, kterou škola řešila „interně“, aniž by informovala policii, což vedlo k eskalaci psychických potíží oběti. Kyberšikana skončila tím, že pomocí AI se vytvořily nahé fotky oběti.
- Podobně byl reflektován stalking, který policie vyhodnotila jako partnerský konflikt, čímž oběť ztratila nárok na včasnou ochranu.

Kapacitní a systémové limity (10 respondentů): Respondenti poukázali i na to, že spolupráce selhává i tehdy, kdy v regionu chybí zdroje:

- Kazuistika, 85leté seniorky, oběti domácího násilí, pro kterou nebylo možné najít volné lůžko v domově pro seniory nebo krizové lůžko, a ona se tak musela vrátit k agresorovi.

- Dále byla zmíněna nedostupnost psychologické péče, kdy oběť po sexuálním napadení dostala termín až za měsíc od incidentu, což znemožnilo včasnou stabilizaci traumatu.

Odborné pochybení a sekundární viktimizace (9 respondentů): tato kategorizace zahrnuje necitlivý přístup (např. nevhodné poznámky policisty při výslechu oběti sexuálního napadení), který vedl k tomu, že oběť odmítla v trestním řízení dále pokračovat. Jeden respondent sám napsal že informace předá dál, ale už se nezajímá, zda se informace dostanou tam, kam mají. Tato situace by se taktéž dala považovat za odborné pochybení. Selhává zde komunikace o dynamice traumatu mezi represivní složkou a sociálním pracovníkem.

Tabulka 13: Kroky k zajištění zlepšení mezioborové spolupráce

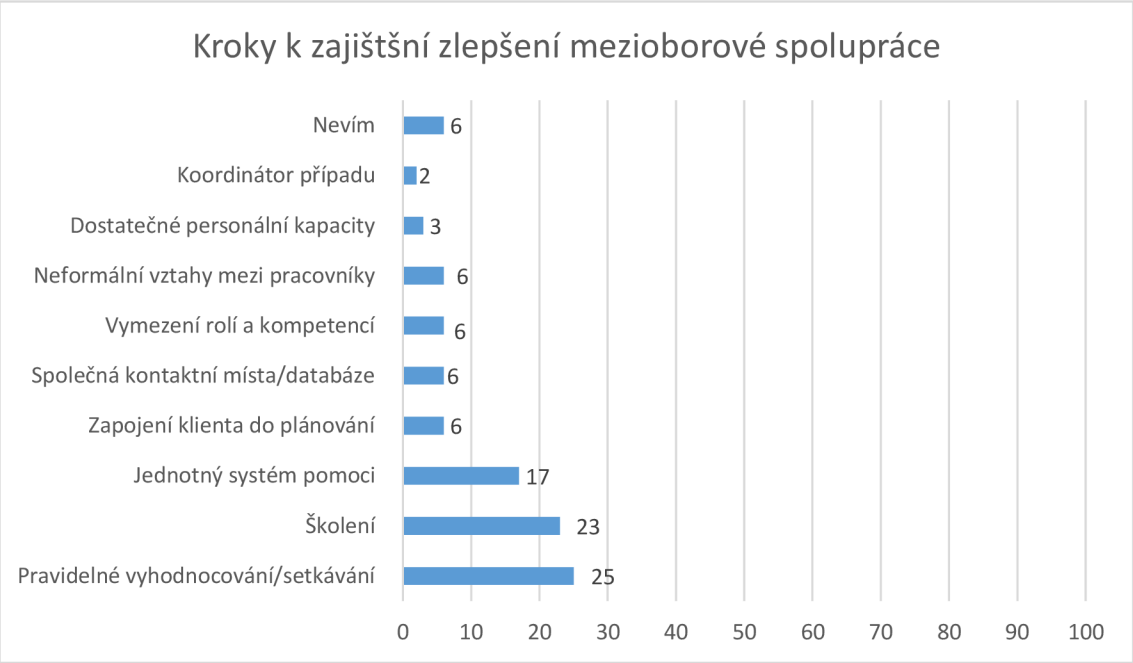

Zdroj: vlastní šetření 2026

V poslední otázce byli respondenti dotázáni, jaké kroky podle nich mohou zlepšit mezioborovou spolupráci. Odpovědi byly kategorizovány, jejich četnost je ukázána v Grafu 13. Jako nejvýznamnější opatření identifikovali respondenti pravidelné vyhodnocování a společná setkávání (25 respondentů). Tento požadavek signalizuje

potřebu zavést do praxe prvky případových konferencí či multidisciplinárního týmu, kde by docházelo k řízené výměnné informací o konkrétních obětech. Druhou nejčetnější odpovědí je školení, kterou volilo 23 respondentů (23 %). Respondenti dále uvedli, že školení by se měla zaměřit na to, kdy, komu a jak předávat informace. Zároveň byly zmíněny i překážky, například časová tíseň nebo lidský faktor – ochota konkrétního pracovníka se problematice věnovat.

Podobně významnou podporu, s četností 17 respondentů (17 %), získal požadavek na jednotný systém pomoci. Respondenti uvedli, že i přes velmi velké zlepšení systému jsou zde nějaké překážky. Respondenti tímto naznačili, co stále není dokonalé a chtějí silnější institucionální provázanost, která by zajistila plynulý průchod oběti celým procesem od oznámení činu až po psychosociální rehabilitaci. Zajímavým nálezem je relativně nízká četnost u položek jako vymezení rolí a kompetencí (6 respondentů) či zapojení klienta do plánování pomoci (6 respondentů). Stejně tak koordinátor případu (2 respondenti) a personální kapacity (3 respondenti) se nejeví jako prioritní. Tato data lze interpretovat tak, že respondenti nevnímají problém v nedostatku lidí nebo v nejasných pravomocích, ale primárně v absenci funkčních komunikačních a vzdělávacích mechanismů. Početnou kategorií je i odpovědi „nevím“ nebo „nic mě nepadá“ (6 respondentů). Do této kategorie byly zařazeny i dopovědi typu, v posledních pár letech mi přijde že to funguje.

4.1 Interpretace hypotéz

Tato kapitola je věnována verifikaci stanovených hypotéz. Pro statistické zpracování dat byl využit test dobré shody (Pearsonův chí-kvadrát test) a analýza aritmetických průměrů. Hladina statistické významnosti byla pro všechny testy stanovena na 5 %

H1: Sociální pracovníci v neziskovém sektoru vnímají nedostatek finančních a personálních zdrojů jako významnější bariéru při práci s obětmi než pracovníci ve státních institucích.

Vzhledem k tomu že hypotéza v sobě zahrnuje dva různé aspekty (finanční zdroje a personální kapacity), byla pro zajištění metodologické přesnosti rozdělena na dvě dílčí části (H1a a H1b). Pro zpracování byla využita data zjišťující míru vnímaného problému v oblasti nedostatek finančních zdrojů v pětibodové škále (viz tabulka 5). Pro

účely testování byla provedena rekategorizace dat (sloučení hodnot 1,2,3 do kategorie „„nízká až střední míra“ a hodnoty 4,5 do kategorie „vysoká míra“).

Tabulka 14: Typ sektoru x vnímaní nedostatek finančních prostředků

Typ sektoru	Nízká až stření míra problému	Vysoká míra problému	Celkem
Neziskový/nestátní sektor	31 (64,58 %)	17 (35,41 %)	48 (100 %)
Státní sektor	42 (80,76 %)	10 (19,23 %)	52 (52 %)
Celkem	73 (73 %)	27 (27 %)	100 (100 %)

Zdroj: vlastní šetření 2026

H1a (finanční zdroje): Z dat v Tabulce 14 vyplývá, že v neziskovém sektoru vnímá nedostatek financí jako vysoký problém 35,41 % respondentů, zatímco ve stáním sektoru je to 19,23 %. Pearsonův chí-kvadrát test dosáhla hodnoty 3,78 s p-hodnotou 0,079. Protože je vypočítaná p-hodnota vyšší než stanovená hladina významnosti 0,05, hypotézu o nezávislosti proměnných nelze zamítnout.

Tabulka 15: Typ sektoru x nedostatek personálních kapacit

Typ sektoru	Nízká až střední míra problému	Vysoká míra problému	Celkem
Neziskový/nestátní sektor	7 (30,4 %)	16 (69,6 %)	23 (100 %)
Státní sektor	36(46,8 %)	41 (53,2 %)	77 (100 %)
Celkem	43 (43 %)	57 (57 %)	100 (100 %)

Zdroj: vlastní šetření 2026

H1b (Personální kapacity): Analýza v Tabulce 15 ukazuje, že personální podstav vnímá jako vysoký problém 69,6 % respondentů v neziskovém sektoru a 53,2 % ve státním

sektoru. Statistické testování však opět neprokázalo významný vztah mezi typem sektoru a vnímáním tohoto problému.

Závěr k H1: Statistické testování neprokázalo na hladině významnosti 0,05 závislost mezi typem sektoru a vnímáním nedostatku zdrojů. **Hypotéza H1 nebyla potvrzena.** Ačkoliv data naznačují trend, kdy pracovníci v neziskových organizacích reflektují tyto deficity intenzivněji, rozdíl nelze z hlediska matematické statistiky považovat za významný.

H2: Pracovníci považují krizovou intervenci poskytnutou bezprostředně po činu za účinnější než dlouhodobou psychologickou pomoc.

Tabulka 16: Srovnání účinnosti krizové intervence a dlouhodobé podpory

Typ nástroje	Nízká účinnost	Vysoká účinnost	Celkem
Krizová intervence ihned po události	10	90	100
Dlouhodobá psychosociální podpora	25	75	100

Zdroj: vlastní šetření 2026

Pro ověření této hypotézy byla porovnána vnímaná účinnost dvou klíčových nástrojů pomoci. Data byla rekategorizována shodným způsobem jako u předchozí hypotézy.

Z analýzy v tabulce 16 vyplývá, že krizovou intervenci bezprostředně po události hodnotí jako vysoce účinnou 90 % respondentů, zatímco u dlouhodobé psychologické podpory je to 75 % respondentů. Statistické testování pomocí chí-kvadrát testu potvrdilo, že tento rozdíl je významný.

Závěr k H2: Vzhledem k tomu, že vypočítaná hladina významnosti je nižší než 0,05, **hypotéza H2 se přijímá**. Bylo prokázáno, že pracovníci statisticky významně častěji preferují krizovou intervenci ihned po události jako účinnější nástroj pomoci ve srovnání s podporou dlouhodobou.

H3: Sociální pracovníci ve specializovaných organizacích pomoci obětem (např. BKB, Victima, PMS) vnímají úroveň a rychlost mezioborové spolupráce jako velmi efektivní a pomáhá zlepšovat kvalitu služeb.

Tabulka 17: Hodnocení vlivu mezioborové spolupráce na kvalitu služeb

Tvrzení	1	2	3	4	5	Průměr
Mezioborová spolupráce výrazně zlepšuje kvalitu služeb	0	0	2	20	24	4,48

Zdroj: vlastní šetření 2026

Pro ověření hypotézy H3 byla vyčleněna skupina respondentů působící ve specializovaných organizacích. Tato skupina zahrnuje pracovníky NNO (např. BKB, Vicitma) a pracovníky PMS, z důvodu osobních zkušeností s těmito organizacemi. Analýza se zaměřila na míru souhlasu s tvrzením o vlivu spolupráce na kvalitu služeb.

Z tabulky 17 je patrné, že u této cílové skupiny panuje v otázce přínosu mezioborové spolupráce mimořádně vysoká shoda. Celkem 95,6 % respondentů zvolilo kladné hodnocení (stupeň 4 a 5), přičemž nikdo z dotázaných nevyjádřil nesouhlas. Výsledný aritmetický průměr dosáhl hodnoty 4,48 na pětibodové škále

Závěr k H3: Vzhledem k tomu, že naměřený průměr 4,48 je velmi vysoký, **hypotézy H3 se potvrzuje.** Specializovaní pracovníci vnímají mezioborovou spolupráci jako klíčový prvek zvyšování kvality pomoci.

4.2. Shrnutí výsledku a odpovědi na výzkumné otázky

Na základě analýzy dat a testování hypotéz lze formulovat následující odpovědi na stanovené výzkumné otázky.

VO1: Jaké problémy nejčastěji vnímají pracovníci při práci s obětmi trestných činů?

Z výzkumu vyplývá, že pracovníci vnímají problémy v této oblasti jako komplexní a systémové. Jako nejzávaznější překážku identifikovali nedostatečné personální kapacity a přetížení pracovníků (průměrné hodnocení 4,00 na pětibodové škále). Což vnímá jako problematické 74 % respondentů. S tím úzce souvisí vysoké riziko

syndromu vyhoření (průměr 3,92), které 23 % respondentů označilo za nejvíce zatěžující faktor jejich práce. Významnou bariéru představuje také stigmatizace obětí ve společnosti (průměr 3,95), která podle respondentů vede k sekundární viktimizaci a neochotě obětí spolupracovat. Naopak jako nejméně palčivý problém se v celkovém souboru jeví nedostatek finančních prostředků (průměr 2,71), ačkoliv v neziskovém sektoru je tento deficit pociťován intenzivněji než v sektoru státním.

VO2: Jaké nástroje nebo přístupy vnímají pracovníci za nejúčinnější při práci s obětmi?

Za nejúčinnější nástroj pomoci je jednoznačně považována krizová intervence poskytnutá bezprostředně po události, kterou jako vysoce účinnou hodnotí 90 % respondentů (průměr 4,35). Tento výsledek byl potvrzen i v rámci testování hypotézy H2, kde byla prokázána statisticky významná preference krizové intervence před dlouhodobou psychosociální podporou. Mezi další vysoce hodnocené nástroje patří psychologické poradenství (průměr 4,09) a podpora při komunikaci s úřady (průměr 4,08). Relativně nejnižší míru účinnosti respondenti přisuzují skupinové podpoře (průměr 3,85), což souvisí s vysokou mírou studu a potřebou individuálního, bezpečného přístupu v akutní fázi po trestném činu.

VO3: Jaký vliv má mezioborovost práce na kvalit služeb?

Mezioborová spolupráce má na kvalitu služeb zásadní a pozitivní vliv. Celkem 80 % respondentů spolupracuje s navazujícími odborníky na denní nebo týdenní bázi. Respondenti se shodují, že tato spolupráce výrazně zlepšuje kvalitu poskytovaných služeb (průměr 4,32) a vede k lepším výsledkům pro oběť (průměr 4,12). Hlavním přínosem je komplexnost péče a lepší koordinace služeb. Výzkum však zároveň odhalil, že nedostatečná komunikace mezi odbory je vnímána jako kritická překážka (průměr 4,15). Jako nejčastější příčina selhání byl identifikován informační deficit (36 % případů), zejména v komunikaci ze strany Policie ČR směrem k sociálním službám. Pro další zvyšování kvality pracovníci navrhují především pravidelná multidisciplinární setkávání a prohlubování vzájemné informovanosti.

5 Diskuse

Tato bakalářská práce se zaměřila na analýzu role sociálního pracovníka a systému pomoci obětem trestných činů. Propojení teoretických východisek s výsledky vlastního empirického šetření, kterého se zúčastnilo 100 odborníků, umožňuje hlubší reflexi aktuálního stavu této problematiky v České republice.

V teoretické části je trestný čin vymezen nejen právně (Zákon č. 40/2009 Sb.), ale především sociálně jako událost, která narušuje důvěru a bezpečí oběti (Sochůrek a Suková, 2013). Výsledky výzkumu toto sociální vymezení potvrzují, neboť respondenti identifikovali obtíže s budováním důvěry u oběti jako jeden z nejzávažnějších problémů (průměr 3,90). Fakt, že tento problém dosáhl u respondentů takto vysokého hodnocení, potvrzuje, že oběť nečelí pouze následkům primárního deliktu, ale potýká se také s následnými psychickými obtížemi a traumatem.

Teoretická kapitola o zvlášť zranitelných obětech (Zákon č. 45/2013 Sb.) uvádí jako specifické skupiny děti a seniory. Výzkumná část tuto kategorizaci jasně reflektuje – celých 44 % respondentů vnímá jako nejnáročnější skupinu děti a 25 % seniory. U seniorů pracovníci v praxi potvrzují teoretický předpoklad o jejich bezbrannosti a snížené schopnosti vyhledat pomoc. Dále se ve výzkumu ukázala významná překážka v pomoci seniorům, kdy respondenti reflektovali absenci specializované organizace pro ně, respondenti to přirovnávali k OSPOD pro seniory. Tento nález lze považovat za jeden z nejdůležitějších výstupů práce, neboť ukazuje na chybějící článek ochrany ohrožených seniorů.

V oblasti odborných služeb byla v teorii vyzdvihnuta krizová intervence jako nástroj pro případy, kdy selhává přirozená podpora (Špatenková, 2017). Empirická data potvrdila hypotézu H2, kdy 90 % respondentů označilo krizovou intervenci bezprostředně po činu za nejúčinnější nástroj. To odpovídá teoretickému požadavku na prvotní psychickou stabilizaci a nastartování adaptačních procesů (Velikovská, 2016). Shoda mezi teorií a praxí je zde mimořádně vysoká, což podtrhuje význam včasné pomoci pro eliminaci rozvoje PTSD (American Psychiatric Association, 2015).

Problematika sekundární viktimizace popsaná jako opětovné poškození oběti institucemi (Bílý kruh bezpečí, 2024), se ve výzkumu projevila v analýze selhání mezioborové spolupráce. Teorie uvádí, že aktéři jako Policie ČR mohou k sekundární viktimizaci

přispívat sledováním vlastních procesních cílů (Krásný, 2023), Výzkum toto potvrdil v kategorii stigmatizace obětí ve společnosti (Graf 7), kde 19 respondentů uvedlo, že to je jeden z nejvíce zatěžujících problémů v pomoci, jelikož se oběti obávají reakce nejen z okolí, ale právě z institucí.

Role sociálního pracovníka je v teorii popsána jako multidisciplinární, zahrnující koordinaci služeb a poskytování informací ("Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů", 2006). Výzkum ukázal, že v praxi je tato role velmi náročná – riziko vyhoření bylo označeno za nejvíce zatěžující faktor (23 % respondentů). Ačkoliv teorie označuje supervizi za jeden ze základních okruh znalostí profese (ASVSP, 2018), v praxi se ukazuje personální přetížení (průměr 4,00) natolik silné, že supervize nemusí být dostačující.

Z hlediska mezioborové spolupráce, kterou teorie označuje za nezbytnou pro naplnění komplexních potřeb oběti (Kellner el al., 2020), výzkum potvrdil hypotézu H3. U pracovníků specializovaných organizací (NNO, PMS) panuje mimořádná shoda na tom, že mezioborová spolupráce zvyšuje kvalitu služeb (průměr 4,48). Přestože 80 % respondentů spolupracuje s jinými odborníky denně či týdně, praktická realizace naráží na komunikační limity. Kazuistické příklady uvedené respondenty, jako je neinformování oběti o propuštění pachatele z vazby, jasně demonstrují rizika sekundární viktimizace, o které hovoří Bílý kruh bezpečí (2023). Moderním a varovným fenoménem, který výzkum zachytil, je kyberšikana s využitím umělé inteligence (vytváření nahých fotografií oběti). Tento nález ukazuje na nutnost neustálého rozvíjení profesních kompetencí sociálních pracovníků, aby dokázali reagovat na nové formy kriminality, což vyžaduje i Minimální standardy profesních kompetencí (ASVSP, 2018).

Závěrem lze říci, že šetření potvrdilo většinu teoretických východisek, zejména v oblasti účinnosti krizové intervence a potřeb zranitelných skupin. Zároveň však odhalilo slabá místa v praktické realizaci mezioborové komunikace a kritické přetížení pracovníků, což jsou oblasti, které vyžadují další pozornost v rámci systému pomoci obětem v České republice.

6 Závěr

Předkládaná bakalářská práce se věnovala problematice sociální práce s obětmi trestných činů, přičemž se zaměřila na analýzu role sociální pracovníka v systému pomoci a identifikování faktorů ovlivňujících její kvalitu. Hlavní cíl práce, kterým bylo zmapovat způsoby, jakým sociální pracovníci přispívají k řešení psychosociálních, právních a praktických potřeb obětí, a identifikovat faktory ovlivňující kvalitu poskytovaných služeb, se na základě provedené teoretické analýzy a následného kvantitativního šetření podařilo dosáhnout.

V rámci shrnutí výsledků, ke kterým se v práci dospělo, lze vyzdvihnut několik klíčových zjištění. Výzkum potvrdil, že za nejúčinnější nástroj pomoci je odbornou veřejností považována krizová intervence poskytovaná bezprostředně po události, kterou jako vysoce efektivní hodnotí 90 % respondentů. Právě včasná stabilizace traumatu a podpora při komunikaci s úřady tvoří pilíř sociální práce v této oblasti. Zároveň však šetření odhalilo kritické bariéry mezi, než patří především personální nedostatek služeb a s tím související vysoké riziko syndromu vyhoření u pracovníků. Významným zjištěním je také skutečnost, že společenská stigmatizace obětí je vnímána jako závažnější problém než nedostatek finančních prostředků, což ukazuje na potřebu širší celospolečenské osvěty.

Vlastní vědecký přínos práce lze spatřovat především v identifikaci systémové mezery v ochraně zranitelných dospělých, konkrétně seniorů. Zatímco ochrana dětských obětí je v České republice institucionálně pevně ukotvena, u seniorské populace respondenti upozornili na absenci ochranného mechanismu (ekvivalentu OSPOD), což v praxi vede k situacím, kdy oběť zůstává v ohrožení.

Z hlediska využitelnosti dosažených výsledků v praxi práce přináší konkrétní podklady pro zefektivnění mezioborové spolupráce. Výsledky ukazují, že klíčem ke zvýšení kvality služeb není pouze změna legislativy, ale především odstranění informačního deficitu mezi represivními složkami a pomáhajícími organizacemi. Jako praktické opatření respondenti uvedli zavedení pravidelných mezioborových sekáváních a společných školení zaměřených na dynamiku traumatu a předávání informací. Dalším námětem pro řešení v uvedené oblasti je rozvoj specializovaných organizací pro oběti z řad seniorů a osob se zdravotním postižením. Tato bakalářská práce tak nabízí ucelený pohled na aktuální výzvy v oblasti pomoci obětem.

7 Seznam literatury

1. American Psychiatric Association. (n.d.). What is Posttraumatic Stress Disorder (PTSD)? https://www.psychiatry.org/patients-families/ptsd/what-is-ptsd
2. Asociace vzdělavatelů v sociální práci, (2018). *Minimální standard vzdělávání v sociální práci Asociace vzdělavatelů v sociální práci*. [online]. ©2018. [cit. 2026-2-07]. Dostupné z WWW: Standard – Asociace vzdělavatelů v sociální práci
3. Baláž, R. (2015). Kompetence a nástroje sociálních pracovníků nejsou dostatečné. *Sociální práce/Sociálna práca*, (05/2015).
4. Bílý kruh bezpečí. (2023). Sekundární viktimizace a právo na důstojné zacházení v trestním řízení [Zpráva].
5. Bílý kruh bezpečí. (2024a, 21. února). Sekundární viktimizace a právo na důstojné zacházení v trestním řízení. Bílý kruh bezpečí. https://www.bkb.cz/aktuality/n1002-sekundarni-viktimizace-a-pravo-na-dustojne-zachazeni-v-trestnim-rizen
6. Bílý kruh bezpečí. (2024, 22. února). Očima obětí: Tisková zpráva k Evropskému dni obětí. https://www.bkb.cz/aktuality/n999-ocima-obeti
7. Bílý kruh bezpečí. (n.d.). Poslání a činnost. https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/
8. Bureau of Justice Statistics. (2024). Socio-Emotional Consequences of Violent Crime, 2022. Bureau of Justice Statistics. Dostupné z https://bjs.ojp.gov/socio-emotional-consequences-violent-crime-2022
9. Čírtková, L. (2023). *Právní psychologie v aktuálních tématech*. Galén.
10. Elichová, M. (2017). *Sociální práce: aktuální otázky*. Granda.
    Gřivna a kol, T. (2019). *Kriminologie* (5. vyd.). C.H. Beck
11. Gřivna, T., Šamál, P., & Valková, H. (2020). *Oběti trestných činů.* Komentář (2. vyd) C.H. Beck.
12. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. (2025). Oběti známé, neznámé: IKSP uspořádal odborný workshop věnovaný problematice obětí trestných činů. https://www.iksp.cz/
13. Jelínek, J a kol. (2021). *Kriminologie*. leges.
14. Kastner, M. (2023). *Krizová intervence poskytovaná Policií ČR obětem trestných činů a mimořádných událostí* [Diplomová práce, Univerzita Hradec Králové, pedagogická fakulta]. https://theses.cz/id/tnhu8r/STAG98645.pdf.

15. Kellner, T., Hýl, P., Švadlenová, M., & Faměrová, R. (2020). Studie potřeba obětí trestných činů. Probační a mediační služba ČR. https://pms.gov.cz/wp-content/uploads/2021/08/projekty_PZJII_STUDIE_POTREB_OBETI_200820.pdf
16. Koalice proti domácímu násilí. (2024). Co je domácí násilí. Domacinasili.cz. https://www.domacinasili.cz/co-je-domaci-nasili/
17. Kováříková, O. (2023). *Problematika oběti trestného činu v kriminologii* [Diplomová práce, Univerzita Karlova, právnická fakulta]. https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/188162/120468203.pdf?sequence=1&isAllowed=y
18. Semerádová, J. (2021). *Sekundární viktimizace obětí v trestním řízení* [Diplomová práce, Univerzita Karlova, právnická fakulta]. https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/171403/120407301.pdf?sequence=1&isAllowed=y
19. Marešová, A., & Martinková, M. (n.d.). *O významu poznávání obětí trestné činnosti*. Institut pro kriminologii a sociální prevenci.
20. Matél, A. (2019). *Teorie sociální práce I*. Granda
21. Ministerstvo spravedlnosti ČR. (n.d.). Registr poskytovatelů pomoci obětem trestné činnosti. https://msp.gov.cz/web/msp/rozvoj-sluzeb-pro-obeti-trestne-cinnosti/-/clanek/registr-poskytovatelu-pomoci-obetem-trestnych-cinu
22. Mrázková, M. (2021). *Odškodňování obětí trestných činů* [Diplomová práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta]. 120407574.pdf
23. Organizace spojených národů. (1985). Deklarace základních principů spravedlnosti pro oběti trestných činů a zneužití moci. https://www.osn.cz/dokumenty-osn/deklarace-zasadnich-principu-spravedlnosti-pro-obeti-trestnych-cinu-a-zneuziti-moci/
24. Policie ČR. (2018). Práce s obětí. Policie České republiky. Z https://policie.gov.cz/clanek/prace-s-obeti.aspx
25. Policie České republiky. (n.d.). Pomoc obětem trestných činů. https://policie.gov.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-pomoc-obetem-trestnych-cinu.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D

26. Policie České republiky. (n.d.-a). Pomoc obětem trestných činů. https://policie.gov.cz/clanek/pomoc-obetem-trestnych-cinu-162789.aspx
27. Policie České republiky. (n.d.-b). Web – Informační servis - Zpravodajství - Pomoc obětem trestných činů. https://policie.gov.cz/clanek/web-informacni-servis-zpravodajstvi-pomoc-obetem-trestnych-cinu.aspx
28. Portál Veřejné správy. (2023). Pomoc obětem trestných činů. Dostupné z https://portal.gov.cz/sluzby-vs/pomoc-obetem-trestnych-cinu-S8081
29. Probační a mediační služba. (n.d.). Pro oběti. Dostupné z https://pms.gov.cz/pro-obeti/
30. Rafajová, M. (2025). *Sociální práce s obětmi trestných činů* [diplomová práce, Masaryková univerzita, fakulta sociálních studií]. Sociální práce s obětmi trestných činů
31. Restorativ, z.s. (n.d.). Úvod. https://restorativ.cz/#page-0
32. Roubalová, M. (2021). Co ze statistik (ne)nevíme o obětech kriminality. Institut pro kriminologii a sociální prevenci.
33. Sochůrek, J., & Suková, K. (2013). *Úvod od problematiky viktimologie pro pomáhající profese*.
34. Spolek Victima, z.s. (n.d.). Úvod. https://victima.cz/
35. Šámal, P. a kol. (2023) *trestní zákoník Komentář. 3. vyd*. Praha C.H-Beck
36. Šedová, J., (2023). *Pomoc obětem trestných činů* [diplomová práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta]. 120445284.pdf
37. Špatenková, N. (2017). *Krize a krizová intervence*. Granda
38. Štefunková, M. (2019). *Oběti kriminality: poznatky z viktimizační studie*. Institut pro kriminologii a sociální prevenci.
39. Válková, H., & Kuchta, J. (2019). *Základy kriminologie a trestní politiky* (3. vyd.). C.H. Beck.
40. Vasquez, A. L., & Houston-Kolnik, J. (2017). Victim need report: Service providers' perspectives on the needs of crime victims and service gaps. Illinois Criminal Justice Information Authority.
41. Velikovská, M. (2016). *Psychologie obětí trestných činů*. Grada.
42. Zákon č. 359/1999 Sb., Zákon o sociálně-právní ochraně dětí ve znění pozdějších předpisů, Sbírka zákonů České republiky (1999) 359/1999 Sb., 1. 1. 2026, aktuální znění, informativní znění systému e-Sbírka

43. Zákon č. 218/2003 Sb., zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonu (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), Sbírka zákonů České republiky (2003) 218/2003 Sb., 1. 1. 2026, aktuální znění, informativní znění systému e-Sbírka
44. Zákon č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách, Sbírka zákonů České republiky(2006) 108/2006 Sb., 31. 3. 2026, aktuální znění, informativní znění systému e-Sbírka
45. Zákon č. 40/2009 Sb., zákon trestní zákoník, Sbírka zákonů České republiky (2009) 40/2009 Sb., 1. 1. 2026, aktuální znění, informativní znění systému e-Sbírka
46. Zákon č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů a o změně některých zákonů, Sbírka zákonů České republiky (2013) 45/2013 Sb., 1. 1. 2026, aktuální znění, informativní znění systému e-Sbírka
47. Zavoralová, L. (2018). *Formy pomoci obětem trestných činů* [Diplomová práce Univerzita Hradec Králové, filozofická fakulta]. STAG88866.pdf

8 Seznam tabulek a grafu

Graf 1: Genderové rozložení respondentů 28

Graf 2: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů 29

Graf 3: Délka praxe respondentů 30

Graf 4: Typ instituce, ve které respondentů momentální pracují 31

Tabulka 5: Míra vnímané významnosti problému při práci s obětmi 32

Tabulka 6: Rozložení nejvíce zatěžujících problému při práci s obětmi 34

Tabulka 7: Kategorie trestných činů/obětí, u kterých jsou vnímány větší problémy v poskytování pomoci 35

Tabulka 8: Hodnocení účinnosti nástrojů a přístupů 37

Graf 9: Jak často oborníci spolupracují 39

Tabulka 10: Míra souhlasu o tvrzeních o mezioborové spolupráce 40

Graf 11: Přínosy mezioborové spolupráce 41

Tabulka 12: Kategorizace konkrétních situací, kdy mezioborová spolupráce selhala .. 42

Tabulka 13: Kroky k zajištění zlepšení mezioborové spolupráce 44

Tabulka 14: Typ sektoru x vnímaní nedostatek finančních prostředků 46

Tabulka 15: Typ sektoru x nedostatek personálních kapacit 46

Tabulka 16: Srovnání účinnosti krizové intervence a dlouhodobé podpory 47

Tabulka 17: Hodnocení vlivu mezioborové spolupráce na kvalitu služeb 48

9 Seznam příloh

Příloha 1 Dotazník pro pracovníky, pracující s obětmi trestných činů

Příloha 1

DOTAZNÍK PRO PRACOVNÍKY PRACUJÍCÍ S OBĚTMI TRESTNÝCH ČINŮ

I. Demografické údaje a praxe

1.Pohlaví:

- Muž
- Žena
- Jiné/nechci uvést

2. Věk:

- Do 25 let
- 26-35 let
- 36-45 let
- 46-55 let
- 55 let a více

3. Nejvyšší dosažené vzdělání:

- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Bakalářské
- Magisterské
- Doktorské

4. Celková délka praxe v oblasti sociální práce:

- Méně než 1 rok
- 1-5 let
- 6-10 let
- 11-20 let

- Více než 20 let

5. délka praxe v oblasti sociální práce s obětmi trestných činů:

- Méně než 1 rok
- 1-5 let
- 6-10 let
- Více než 10 let

6.Typ instituce, ve které aktuálně pracujete (můžete vybrat více možností):

- Intervenční centrum
- Neziskové organizace poskytující pomoc obětem trestných činů (např. BKB, Victima)
- Probační a mediační služba
- Policie ČR
- Orgány sociálně-právní ochrany dětí
- Jiná instituce (prosím specifikujte):

II. Vnímané problémy při práci s obětmi trestných činů

1.Níže uvádím seznam potenciálních problémů, se kterými se můžete setkat při práci s obětmi trestných činů. Ohodnoťte prosím míru, do jaké každý z těchto problémů vnímáte jako významný.

Měřítko: 1 - Vůbec nevnímám jak problém, 2 – Spíše nevnímám jako problém, 3 – neutrální/občas, 4 – vnímám jako problém, 5 – Velmi silně vnímám jako problém.

1. Nedostatečné personální kapacity/přetížení pracovníků: (1) (2) (3) (4) (5)
2. Nízká informovanost obětí o dostupných službách: (1) (2) (3) (4) (5)
3. Obtíže s budováním důvěry u obětí: (1) (2) (3) (4) (5)
4. Zdlouhavost a složitost právních procesů: (1) (2) (3) (4) (5)
5. Nedostatečná spolupráce s jinými institucemi (např. se soudy, s policií: (1) (2) (3) (4) (5)

6. Riziko syndromu vyhoření u pracovníků: (1) (2) (3) (4) (5)
7. Nedostatečné vzdělávání a supervize pro pracovníky v této oblasti: (1) (2) (3) (4) (5)
8. Stigmatizace obětí trestných činů ve společnosti: (1) (2) (3) (4) (5)
9. Jiné problémy, které považujete za významné (prosím specifikujte).

2. Který z výše uvedených problémů považujete za nejvíce zatěžující pro Vaší práci? A proč?

III. Účinné nástroje a přístupy

Níže uvádím seznam nástrojů a přístupů. Ohodnoťte prosím jejich účinnost při práci s obětmi trestných činů.

Měřítko: 1 – Vůbec neúčinné, 2 – spíše neúčinné, 3- neutrální/částečně účinné, 4 – spíše účinné, 5 – velmi účinné.

1. Poskytování krizové intervence bezprostředně po události: (1) (2) (3) (4) (5)
2. Poskytování informací bezprostředně po události: (1) (2) (3) (4) (5)
3. Psychologické poradenství a psychoterapie: (1) (2) (3) (4) (5)
4. Praktická pomoc (např. s bydlením, zaměstnáním, financemi): (1) (2) (3) (4) (5)
5. Podpora a doprovod oběti v komunikaci s úřady: (1) (2) (3) (4) (5)
6. Skupinová podpora/svépomocné skupiny: (1) (2) (3) (4) (5)
7. Dlouhodobý psychosociální podpora: (1) (2) (3) (4) (5)
8. Které další nástroje považujete za účinné a nebyly zde zmíněny?

IV. Vliv mezioborové spolupráce

1. Jak často ve své práci spolupracujete s odborníky z jiných institucí (např. policie, psychologové, lékaři, právníci)?

- Denně
- Několikrát týdně
- Několikrát měsíčně

- Několikrát ročně
- Téměř vůbec

2. Ohodnoťte míru souhlasu s následujícími tvrzeními o mezioborové spolupráci.

Měřítko: 1 – Vůbec nesouhlasím, 2 – Spíše nesouhlasím, 3 – neutrální/nevím, 4 – Spíše souhlasím, 5 – Naprosto souhlasím.

1. Mezioborová spolupráce výrazně zlepšuje kvalitu poskytovaných služeb obětem. (1) (2) (3) (4) (5)
2. Mezioborová spolupráce vede k lepším výsledkům pro oběti (např. rychlejší zotavení, lepší právní ochrana). (1) (2) (3) (4) (5)
3. Nedostatečná mezioborová komunikace je často překážkou efektivní pomoci. (1) (2) (3) (4) (5)
4. Mezioborová spolupráce pomáhá předcházet sekundární viktimizaci obětí.

3. Jaké jsou podle Vás hlavní přínosy mezioborová spolupráce (prosím popište vlastními slovy)?

4. Uveďte prosím konkrétní příklad situace, kdy nedostatečná mezioborová spolupráce negativně ovlivnila pomoc oběti. (popište stručně)

5.Jaké kroky by podle Vás mohly zlepšit mezioborovou spolupráci v oblasti pomoci obětem trestných činů?

10 Seznam zkratek

ASPCZ – Asociace sociálních pracovníku České republiky

ASVSP – Asociace vzdělavatelů v sociální práci

BKB – Bílý kruh bezpečí

IKSP – Institutu pro kriminologii a sociální prevenci

NNO – Nestátní nezisková organizace

OSN – Organizace spojených národů

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

PČR/Police ČR – Police České republiky

PMS – Probační a mediační služba

AI – Umělá inteligence (z anglického Artificial Intelligence)